

การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างแขวงประชาสรร
ด้วยกระบวนการ E-PLC

ณัฐนที พรมมินทร์

สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
พ.ศ. 2568

การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างแข่งประชาสรร
ด้วยกระบวนการ E-PLC

ณัฐนที พรมมินทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
พ.ศ. 2568

ใบรับรองสารนิพนธ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู

ชื่อสารนิพนธ์ การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเราของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางพัฒนศึกษาประชาสรรค์
ด้วยกระบวนการ E-PLC

ชื่อผู้ทำสารนิพนธ์ ณัฐนที พรหมมินทร์

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ดร.จิตโสภิน เคนจันทิก)

..... กรรมการ

(ดร.ประสงค์ ต่อโชติ)

..... กรรมการ

(อาจารย์เสาวลักษณ์ โคตรมิตร)

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ดร.ประสงค์ ต่อโชติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ดร.เสถียร เหล่าประเสริฐ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 2568

ชื่อเรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC	
ผู้ศึกษา	ณัฐนที	พรมมินทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ประสงค์	ต่อโชติ
	ดร.ธนาศักดิ์	ศิริบุญนนท์
	ดร.เสถียร	เหล่าประเสริฐ
หลักสูตร	ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู	
สถาบัน	วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย	
ปีที่พิมพ์	2568	

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษา ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร จำนวน 4 คน ปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่า z (Wilcoxon signed rank test)

ผลการศึกษาพบว่า

1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮองแซงประชาสรรค์ ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 85.83 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 87.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E_1/E_2 เท่ากับ 85.83/87.50

2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮองแซงประชาสรรค์ ด้วยกระบวนการ E-PLC มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ (E.I) โดยรวมเท่ากับ 0.6176 หรือมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.76

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮองแซงประชาสรรค์ ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 267 คะแนน ($\mu = 19.07$, $\sigma = 2.29$) คิดเป็นร้อยละ 63.57 ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 361 คะแนน ($\mu = 25.78$, $\sigma = 2.44$) คิดเป็นร้อยละ 85.93 เมื่อเปรียบเทียบค่า Z พบว่า Z ที่ได้จากการคำนวณมีค่า 3.134 และจากค่า Sig ที่ได้เป็น 0.00086 ซึ่งมีความน้อยกว่าค่าวิกฤต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดีด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ดร.ประสงค์ ต่อโชติ ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนันท์ และดร.เสถียร เหล่าประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและประสบการณ์ ที่มีคุณค่ายิ่ง ตลอดจนให้กำลังใจและสนับสนุนการทำสารนิพนธ์อย่างต่อเนื่องจนบรรลุผล ทำให้สารนิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.จิตโสภิน เคนจันทิก ประธานกรรมการสอบ ดร.ประสงค์ ต่อโชติ และอาจารย์เสาวลักษณ์ โคตรมิตร กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการอ่านและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ยิ่ง รวมทั้งให้ความกรุณา ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ช่วยให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นายไชยวัฒน์ ปัสสา ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ นางสาวอารียา หลวงแพ่ง ครูผู้ช่วย โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ นางพรวิภา ชตชัย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ ซึ่งได้ให้ความกรุณาในการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จนสำเร็จลงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วยเหลือ และสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้เพิ่มพูนสติปัญญา ชี้ให้เห็นคุณค่าของการศึกษาไทย และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ศิษย์

ด้วยความซาบซึ้งใจสำหรับการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู รุ่นที่ 10 ทุกคน โดยเฉพาะห้อง 1 ที่คอยติดตามความก้าวหน้า ให้กำลังใจเพื่อเป็นแรงผลักดันแก่กันและกัน จนทำให้สารนิพนธ์สำเร็จผลดังใจหมาย และทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยมาแต่ได้ให้การช่วยเหลือผู้ศึกษาอยู่เบื้องหลังด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องเทิดทูนบูชาพระคุณบุพการีผู้ให้ทั้งชีวิต ความรักความอบอุ่น ตลอดจนบูรพาจารย์ คณาจารย์ ที่มีส่วนสำคัญยิ่ง ในการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้ศึกษาและอบรมสั่งสอนให้ผู้ศึกษาเป็นคนดี มีคุณธรรม

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่ให้โอกาสในการเรียนรู้ครั้งนี้ด้วย

ณัฐนที พรมมินทร์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการศึกษา	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.4 สมมติฐานการศึกษา	5
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	11
2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	15
2.3 การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)	21
2.4 แผนการจัดการเรียนรู้	24
2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)	32
2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35
2.7 รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (E-PLC)	40
2.8 ประสิทธิภาพ	49
2.9 ดัชนีประสิทธิผล	56
2.10 บริบทโรงเรียนหนองฉางเพลฮ้อยางประชาสรร	58
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
2.12 กรอบแนวคิดการศึกษา	66

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	67
3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา	67
3.2 วิธีดำเนินการศึกษา	67
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	71
3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	72
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	75
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
3.8 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (PAOR)	82
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	82
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	82
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	83
4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	86
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุปผลการศึกษา	91
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	92
5.3 ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก ชื่อและตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ	102
ภาคผนวก ข แผนการจัดการเรียนรู้	103
ภาคผนวก ค แบบทดสอบ จำนวน 30 ข้อ	134
ภาคผนวก ง ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ของวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	142
ภาคผนวก จ ค่าความยาก (P)ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	145
ประวัติผู้ศึกษา	1418

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.10.4 ข้อมูลนักเรียน	59
3.1 รูปแบบการศึกษา One Group Pretest-Posttest Design ตาราง แสดงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)	70
3.2 แสดงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)	71
4.1 คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนระหว่างการจัดการเรียนรู้ คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)	84
4.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)	85
4.3 คะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนนรวม คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการจัดการเรียนรู้ แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)	85
4.4 จำนวนคู่คะแนนที่เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของอันดับ ผลรวมอันดับ ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบ เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน	86

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการศึกษา

66

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่สังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จำเป็นต้องให้ การศึกษาอย่างเป็นระบบ ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีแนวคิดที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิด การ เรียนรู้และมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง สุขภาพสมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกาย และจิตใจ ทำงานเป็นและมีชีวิตอย่างสงบสุขการศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา คนให้มี คุณภาพ เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาความรู้ ความคิดสติปัญญา ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ดังเช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มีจุดมุ่งหมายในการ จัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มี คุณภาพด้านความรู้ และ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และการ แสวงหาความรู้เพื่อพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) สำหรับ เป็น เครื่องมือในการกำกับทิศทางการปฏิบัติงานของกระทรวงศึกษาธิการ และส่วนราชการ/ หน่วยงานในสังกัด โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการ ดำเนินงาน เพื่อสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนได้อย่างมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา ประเทศ ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ซึ่งได้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ ของ กระทรวงศึกษาธิการ ที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ ทั้งมิติความมั่นคง มติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการบริหารจัดการภาครัฐ ได้อย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการ 2561)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ก็ได้กำหนดหลักการศึกษาไว้ในหมวด 4 แนว การจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และ พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (Children Center) กระบวนการ จัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เน้นการจัด การศึกษาใน ระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญการบูรณาการความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา โดยเฉพาะความรู้ และทักษะ ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และในมาตรา 24 ระบุให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน

โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้ มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะ กระบวนการคิด รวมทั้งการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ (ราชกิจจานุเบกษา 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็น “หลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards - based Curriculum)” มีลักษณะสำคัญ คือ มีมาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็น จุดหมายสำคัญ สำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยหลักสูตรแกนกลางฯได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนทุกคนใน ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานต้องเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ การศึกษาต่อการ ดำรงชีวิต กาทำงานและการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันในสังคมไทย ประชาคมอาเซียน และสังคมโลก (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยกระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม นอกจากนี้ยังช่วย ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างและมี คุณธรรม สามารถนำความรู้ ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองของประเทศชาติและสังคม โลก

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่หลากหลาย ไม่สามารถเอื้อต่อการพัฒนา นักเรียน อันเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ครูขาดความรู้เทคนิค วิธีการสอนและ การประเมินผล ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตั้งคำถาม ไม่กล้านำเสนอผลงาน ขาดทักษะในการสื่อสารที่ดีต่อกัน นอกจากนี้นักเรียนยังขาดทักษะในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น มี พฤติกรรมเรียนแบบต่างคนต่างเรียน ไม่มีการช่วยเหลือกันและกัน เด็กที่เรียนเก่งจะแข่งขันกัน เรียน ส่วนเด็กที่เรียนอ่อนและปานกลาง ไม่ค่อยมีเพื่อนช่วยเหลือ ทำให้เด็กพวกนี้เกิดความท้อแท้ และเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบท่องจำและการสอนที่ยึดตัวผู้สอนเป็นศูนย์กลางจึงไม่สอดคล้องกับ สังคมยุคปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับนักเรียนและยึดหลักนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ ผู้สอนต้องสอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ นักเรียนคิดเป็นและนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตและสังคมได้ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อ พัฒนาทั้งพื้นฐานการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมและเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับความต้องการของนักเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา วิธีการสอนจึงควรเป็นกิจกรรมที่ยึดนักเรียน เป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนได้คิดทำงานกลุ่ม ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ได้อภิปรายและเปลี่ยนความ คิดเห็น ศึกษาหาคำตอบที่ถูกต้องด้วยตนเอง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ครูควรเน้นการ แก้ปัญหา ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะหรือผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ ช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้และให้ข้อมูลที่ ถูกต้องแก่นักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้นำศักยภาพมาให้ (วัฒนาพร ระวังบุคข์, 2542)

จากการสังเกตสภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียนหนองฉางเพลอองแขวงประเทศลาว ระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ของผู้ศึกษา พบว่า นักเรียนขาด ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนจะรับผิดชอบการทำงานเดียวและสามารถทำงานได้ผลดี แต่ กิจกรรมกลุ่มที่มีการแบ่งงานกันทำนักเรียนจะไม่ค่อยให้ความสนใจ งานส่วนใหญ่ นักเรียนที่เรียนเก่ง จะได้เป็นหัวหน้าและเป็นผู้ทำงานส่ง ส่วนสมาชิกภายในกลุ่มจะไม่ค่อยมีส่วนร่วม นักเรียนที่เก่งจะรับ ทำงานคนเดียว และให้เหตุผลว่าไม่เชื่อมั่นในความสามารถของเพื่อนและต้องการให้ผลงานนั้นออกมา ดีที่สุด ในส่วนของนักเรียนกลุ่มอ่อนให้เหตุผลว่าไม่อยากทำงานเนื่องจากทำแล้วเพื่อนในกลุ่มไม่ ยอมรับผลงานคิดว่าผลงานไม่ดีพอ

การเรียนการสอนแบบร่วมมือจะช่วยฝึกให้นักเรียนเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของ ตนเองและของสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รู้จัก ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ยอมรับซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกับคนอื่น ทำให้การเรียนรู้ เต็มไปด้วยความสนุกสนานมีชีวิตชีวา เป็นผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างซาบซึ้งและจดจำได้ นาน นอกจากนี้การเรียนรู้จากการช่วยเหลือกัน จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนจากครูเพียง อย่างเดียว เพราะภาษาที่นักเรียนใช้พูดกันทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันดี สำหรับนักเรียนที่ เรียนเก่งจะช่วยสอนนักเรียนที่เรียนอ่อนและเรียนปานกลาง ทำให้นักเรียนที่เรียนเก่งได้ ทบทวนและ นำความรู้ไปประยุกต์ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหายิ่งขึ้น การเรียนเป็นกลุ่มจะทำให้ นักเรียนที่เรียนเก่ง ยอมรับนักเรียนที่เรียนอ่อนและลดความเห็นแก่ตัวลง ในทางกลับกันนักเรียนที่เรียนอ่อนก็เห็นคุณค่า ของเด็กเก่งด้วย

(Young, 1972 อ้างถึงในพิสมัย สุคันธรส, 2547)

นอกจากนี้การเรียนรู้เนื้อหาด้วยการจำและมองไม่เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาจะทำให้ นักเรียนขาดทักษะการคิด นับเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องหาเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีความหมาย การสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยนำความรู้ใหม่ เชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตนจะทำให้ นักเรียนมีความรู้คงทน วิธีการหนึ่งที่จะช่วย ให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวคือ การใช้ผังความคิดในการสอน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ที่ดี เพราะลักษณะของผังความคิดจะช่วยให้ นักเรียนสร้างแบบแผนการเรียนรู้ และแสดง ออกมาได้จากโครงสร้างทางสติปัญญาของนักเรียนช่วยพัฒนาทักษะทางสติปัญญาของนักเรียนได้ด้วย

จากความสำเร็จและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพและพัฒนานักเรียนให้มี บทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อันสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2545 และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

1.2 คำถามการศึกษา

1.2. 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 หรือไม่

1.2.2 ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC อยู่ในระดับใด

1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC แตกต่างกันหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา

1.3.1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ที่มีประสิทธิภาพ ตาม เกณฑ์ 80/80

1.3.2 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการ E-PLC

1.3.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC

1.4 สมมุติฐานของการศึกษา

1.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรรหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้

1.5.1.1 กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 คน ซึ่งใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการเลือก (เนื่องจากระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีเพียง 1 ห้องเรียน)

1.5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหา ที่ใช้ในการศึกษา เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ ได้แก่ เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ปีการศึกษา 2567 มีขอบเขตในการสร้างและพัฒนา แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน จำนวน 3 ชั่วโมง ดังนี้

1.5.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย จำนวน 1 ชั่วโมง

1.5.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางพระพุทธองค์ จำนวน 1 ชั่วโมง

1.5.2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พุทธสาวก สามเณรราหุล จำนวน 1 ชั่วโมง

1.5.3 ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษา

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

1.5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- (1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้
- (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้
- (3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

- วงรอบที่ 1 วันที่ 10 มิถุนายน - 14 กรกฎาคม 2567
- วงรอบที่ 2 วันที่ 7 กรกฎาคม - 11 สิงหาคม 2567
- วงรอบที่ 3 วันที่ 9 สิงหาคม - 15 กันยายน 2567

1.5.5 ขอบเขตด้านสถานที่

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกโรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างแขวงประชาสรร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เรียนรู้ร่วมกัน โดยครูแบ่งบทเรียนออกเป็นเรื่องย่อยๆ เท่ากับ จำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม สมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหัวข้อในการศึกษาคนละหัวข้อแล้วให้สมาชิกที่ ศึกษาหัวข้อเดียวกันของทุกกลุ่มไปศึกษาเรื่องที่ได้อบรมมอบหมายและอภิปรายร่วมกันจนเกิดความเข้าใจดีแล้วจึงกลับไปรายงานผลให้สมาชิกในกลุ่มฟังที่ละหัวข้อจนครบถ้วน ซึ่งมีขั้นตอนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมเนื้อหา หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาที่จะสอนออกเป็นเรื่องย่อย ๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มผู้เรียน หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 4-5 คน ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถต่างกันทั้งนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน เป็นกลุ่มพื้นฐาน (Home Group) มอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบศึกษาในหัวข้อที่ต่างกัน

ขั้นที่ 3 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงาน และศึกษาค้นคว้าปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ เพื่อเตรียมนำไปสอนหรือให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มพื้นฐาน (Home Group)

ขั้นที่ 4 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอความรู้ หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ให้ผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันอธิบาย ให้ความรู้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ละคนจนครบ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 ทดสอบความรู้ หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ที่ครอบคลุมทุกหัวข้อที่เรียนรู้ ให้คะแนนเป็นรายบุคคล นำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม

ขั้นที่ 6 มอบรางวัล หมายถึง ขั้นกิจกรรมที่ผู้สอนมอบรางวัลหรือคำชมเชยกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด

1.6.2 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอน สิ่งที่ต้องการให้ผู้สอนวางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร ที่ต้องการให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างศักยภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ให้เกิดความคิด สร้างสรรค์และพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งมีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและวิธีวัด ประเมินผลที่ชัดเจน สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร ปีการศึกษา 2567

1.6.3 แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงหลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เลือกสรร กระบวนการที่ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการเรียนรู้และเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือที่ นำไปสู่เป้าหมายของความสำเร็จที่ผู้สอนคาดหวังไว้

1.6.4 แบบทดสอบ หมายถึง ชุดของคำถาม ปัญหา สถานการณ์ กลุ่มของงานหรือกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือ กระตุ้นย้ำ หรือชักนำให้ผู้ถูกทดสอบแสดงพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาตอบสนองตามแนวทางที่ต้องการ แบบทดสอบเป็นเครื่องมือวัดสมรรถภาพทางสมองได้ดีที่สุด

1.6.5 ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร ซึ่งวัดได้จากสัดส่วน ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้ถูกต้องกับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถูกต้อง โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ตามที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และบทเรียนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 ดังนี้

1.6.5.1 E1 (Efficiency of Process) คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียน การสอนระหว่างเรียนทั้งหมด โดยคิดจากคะแนนหลังเรียนของแต่ละหน่วย บท ของแต่ละเรื่อง เช่นตัวเลข 80 หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบย่อย ได้คะแนน เฉลี่ยร้อยละ 80 หาได้จาก

สูตร ผลรวมของคะแนน หาดด้วย จำนวนผู้เรียนทั้งหมด คูณด้วย 100 แล้ว หาดด้วย ผลรวมของคะแนน เต็มของแบบทดสอบทุกชุดก็จะได้ E1

1.6.5.2 E2 (Efficiency of Product) คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หมายถึง หลังจาก ผู้เรียน เรียนจบกระบวนการ โดยคิดคะแนนจากหลังเรียน ได้มาจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทาง การ เรียน เช่น ตัวเลข 80 หมายถึง ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 หา ได้จากสูตร ผลรวมของคะแนน หาดด้วยจำนวนผู้เรียนทั้งหมด คูณด้วย 100 แล้วหาดด้วย ผลรวมของ คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน ก็จะได้ E2

1.6.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่ได้รับหลังจากเรียนในเนื้อหา เรื่อง ศาสนาของเรากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ ร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ซึ่งวัดโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทาง การ เรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือนิยาม วิธีการประเมินตามสภาพจริง

1.6.7 ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงถึงเหตุผล ระดับความรู้สึกทัศนะของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลอ่องแขวงประชาสรร รวมทั้งแนวโน้มการกระทำใดๆ ที่มีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรากลุ่มสาระ การ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วัดโดยแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ

1.6.8 นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน ปีการศึกษา 2567

1.6.9 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนหนองฉินเพลอ่องแขวงประชาสรร หมู่ 6 ตำบลหัวทุ่ง อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น 40120 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสูงขึ้น

1.7.2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและวิชาอื่นๆ สูงขึ้น

1.7.3 ครูผู้สอน เรื่อง ศาสนาของเรากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอื่นๆ

1.7.4 ครูได้พัฒนาการสอน เรื่อง ศาสนาของเรากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) นักเรียนเกิดความรู้ความ เข้าใจ และคิดหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงขึ้น

1.7.5 สถานศึกษาได้ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาที่ผ่านการพัฒนา สามารถนำไปพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น และเป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถไปปรับปรุงใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา คู่มือ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

- 1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระวิชาประวัติศาสตร์
- 1.3 เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)
- 1.4 แผนการจัดการเรียนรู้
- 1.5 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR)
- 1.6 การทดสอบประสิทธิภาพ
- 1.7 รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนา
จรรยาบรรณวิชาชีพครู E-PLC
- 1.8 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.9 ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้
- 1.10 บริบทของโรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร
- 1.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.12 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับ ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้าน ความรู้ และทักษะที่จำเป็น สำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

2.1.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมายการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่าง มีความสุข

2.1.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

2.1.4.1 ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มี วัฒนธรรมในการ ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อ แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจา ต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดย คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อ ตนเองและสังคม

2.1.4.2 ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิด สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การ สร้างองค์ ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักการเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1.4.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่างๆ ไป ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหา และ ความขัดแย้ง

ต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.4.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยี ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้าน การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พัฒนานักเรียนให้มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็น พลเมืองไทยและ พลโลก

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทย

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

2.1.6 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและ พหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

2.1.6.1 ภาษาไทย

2.1.6.2 คณิตศาสตร์

2.1.6.3 วิทยาศาสตร์

2.1.6.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1.6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.1.6.6 ศิลปะ

2.1.6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.1.6.8 ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนจึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม

และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการ อะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

2.1.7 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละ ระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ใน การกำหนด เนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัด ประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

2.1.7.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษา ภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2.1.7.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - มัธยมศึกษาปีที่ 6)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาคุณภาพให้เป็นคนดี มีปัญญา คุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม จิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

2.1.8 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ ประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยได้แบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสารการเรียนรู้

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้ศึกษาสรุปได้ว่าการ ศึกษาของประเทศไทยได้มุ่งวางรากฐานให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีการพัฒนาตนเองตามศักยภาพของตนมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้มีความสุขโดยหลักสูตรได้ออกแบบให้มีกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถในการสื่อสาร รู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะ รู้จักแก้ไขปัญหา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้เกิดทักษะชีวิตในการดำรงอยู่ในสังคมอย่างสันติสุข

2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.2.1. สาระสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2.1.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ได้ให้ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมว่า เป็นกลุ่มสาระที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมี คุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความ แตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่พึงงามพัฒนาดตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและ ความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลุกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่เสรีภาพการดำเนิน ชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3. เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ใน อดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยแหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5. ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะของโลกทางกายภาพแหล่ง ทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทาง ภูมิศาสตร์

ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2.1.2 คุณภาพผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนด คุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและ วัฒนธรรม แล้วต้องมีความรู้ ความสามารถ ดังนี้

1. จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้างมีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจมีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียงรู้และเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

2. จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มีความรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ลักษณะทางกายภาพ สังคมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครอง และสภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่นจังหวัด ภาค และ ประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ตนเองมากยิ่งขึ้นสามารถเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆประเทศไทยกับประเทศ เพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่ พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาค ชีวโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิตการจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลง ทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

3. จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับ ประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขมีทักษะที่จำเป็น ต่อการเป็น นักคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบ ระหว่าง ประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่างๆ ในโลก ได้แก่ เอเชีย ออสเตรเลีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รู้และเข้าใจแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถ นำมาใช้เป็นประโยชน์ ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

4. จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูง ตามความประสงค์ได้ มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติ ไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการ อนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคมมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆในสังคมได้ตลอดชีวิต

2.2.1.3 มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้จัดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของ พระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัดชั้นปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติหรือ ความสำคัญของศาสนาที่ตน นับถือ

2. สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ปลงอายุสังขารจนถึงสังเวชนียสถานหรือประวัติศาสดาที่ตน นับถือตามที่กำหนด

3. เห็นคุณค่าและประพัตติตนตาม แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชน ตัวอย่างตามที่กำหนด

4. วิเคราะห์ความสำคัญและเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม ไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

5. ชื่นชมการทำความดีของบุคคลในประเทศตามหลักศาสนาพร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติ ในการดำเนินชีวิต

6. เห็นคุณค่า และสวดมนต์ แผ่เมตตาและบริหารจิต เจริญปัญญา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

7. ปฏิบัติตน ตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อแก้ปัญหาอบายมุขและสิ่งเสพติด

8. อธิบายหลักธรรมสำคัญของศาสนาอื่นๆโดยสังเขป

9. อธิบายลักษณะสำคัญของศาสนพิธี พิธีกรรม ของศาสนาอื่นๆ และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเข้าร่วมพิธี

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2.6 ตัวชี้วัดชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. อธิบายความรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ในศาสนสถานและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

2. มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด

3. อธิบาย ประโยชน์ของการเข้าร่วมในศาสนพิธี พิธีกรรมและกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

4. แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ

การสอนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ กำหนดไว้ได้ด้วยการสอนแบบบูรณาการและการสอนแบบแยกรายวิชา ด้วยเหตุผลที่ว่า การสอน กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยวิธีการบูรณาการนั้น มีเหตุผลที่สนับสนุนอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความเหมาะสมทางด้านปรัชญา ความเหมาะสมทางด้านจิตวิทยา และความสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของวิชาความรู้สมัยใหม่ กล่าวคือ

เหตุผลในด้านความเหมาะสมทางด้านปรัชญา เนื่องจากการจัดการศึกษาภาค บังคับนั้น เรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จะต้องมีประโยชน์ ทั้งต่อตัวผู้เรียนและ สังคมโดยรวม และผู้เรียนเองก็ต้องการความแน่ใจว่า สิ่งที่เขาถูกบังคับให้เรียนนั้น จะต้องเกิด ประโยชน์แก่ตัวเขาไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้น การสอนแบบบูรณาการจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในการพัฒนาตนเองและสังคมเหตุผลในด้านความเหมาะสม ทางด้านจิตวิทยา การสอนแบบบูรณาการเป็นการสอนที่พยายามจะตอบสนองธรรมชาติการเรียนรู้ ของเด็ก เนื่องจากเด็กมักจะมองโลกเป็นหน่วยเดียวแต่มักจะตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับทุกเรื่องทุกวิชา ดังนั้นบทบาทของครูที่

ควรจะทำก็คือครูผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์และช่วยชี้แนะ ช่วยเหลือวิธีการ ศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ ที่มาจากความรู้หลายๆ ด้าน หลายวิชา รวมทั้งขั้นตอนในกระบวนการ การศึกษาค้นคว้าให้แก่ผู้เรียน ด้วย

เหตุผลในด้านความสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของวิชาความรู้ สมัยใหม่ ปัจจุบันวิชาต่างๆ จะมีการเชื่อมโยงความรู้เข้าด้วยกันทำให้เกิดวิชาใหม่ๆ ขึ้นหลายวิชา เช่น ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์การเกษตร ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ ฯลฯ และโดยเฉพาะคำว่า “สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม” ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นสนามวิชาที่ประกอบด้วยวิชาต่างๆ ที่แยกเป็นอิสระต่อกัน แต่ในแต่ละวิชานั้นก็ยังมีเนื้อหาจากหลายสาขาวิชาอยู่ทั้งในส่วนของสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

การวัดและประเมินผล

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะใช้เป็น ทิศทางในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณสมบัติตาม มาตรฐานแล้ว ยังใช้เป็นกรอบในการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมี พัฒนาการ มีความสามารถ และมีความสำเร็จทางการเรียนในระดับใด เพื่อนำผลมาใช้ในการส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งในระดับชั้น ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ รวมทั้งรับการประเมินจากภายนอกด้วย

เนื่องจากการเรียนรู้ในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยมที่ดีงาม มุ่งให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติแสวงหา ความรู้ มีการทำโครงการ / โครงการงาน เป็นผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการทำงานกลุ่มและการจัดทำแฟ้ม สะสมงาน (Portfolio) ด้วย ดังนั้น การวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าวจะเน้นการประเมินผลจาก สภาพจริง (Authentic Assessment) อันเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการค้นหา ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน รวมทั้งสามารถประเมินคุณลักษณะพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อันเป็นแนวทางที่พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ เพื่อบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดการวัดและ ประเมินผลจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ ผสมผสานไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินจะ ครอบคลุมความรู้ ทักษะ ความประพฤติ พฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรม และผลงานจาก โครงการงาน หรือแฟ้มสะสมงานสะท้อนการสั่งสมการเรียนรู้ของผู้เรียนมาอย่างต่อเนื่อง การวัดและ ประเมินผล จะต้องกระทำในหลายบริบท อันได้แก่ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อประเมินเพื่อน รวมทั้งผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการประเมินแสดงความคิดเห็น

วิธีการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

ในการวัดและประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เน้นความสามารถและคุณลักษณะที่ แท้จริงของ ผู้เรียน จะต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น

1. การทดสอบ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ ความคิด ความก้าวหน้าใน การเรียนรู้ มีเครื่องวัดหลายแบบ เช่น แบบเลือกตอบ แบบเขียนตอบ บรรยายความแบบเติมคำ สั้นๆ แบบถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น

2. การสังเกต เป็นการประเมินพฤติกรรม อารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน ความสัมพันธ์ในระหว่างทำงานกลุ่ม ควรร่วมมือในการทำงาน การวางแผน ความอดทนวิธีการ แก้ปัญหา ความคล่องแคล่วในการทำงาน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ในระหว่างการเรียนรู้ การสอน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ การสังเกตนั้นครูผู้สอนสามารถทำได้ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะมีการสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดเวลาและบุคคลที่จะสังเกต หรือการสังเกตอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการ สังเกตโดยทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจง โดยครูผู้สอนจัดทำเครื่องมือประกอบการสังเกต โดยการวิเคราะห์ ประกอบของสิ่งที่สังเกต กำหนดเกณฑ์และร่องรอยที่จะใช้เป็นแนวทางในการสังเกตด้วย แล้วจัดทำ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบประเมินค่า (Rating Scale) เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาซักถามพูดคุยเพื่อค้นหาข้อมูลที่ไม่อาจพบเห็น อย่าง ชัดเจน ในสิ่งที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในการทำงานโครงการ / โครงงาน การทำงานกลุ่ม กิจกรรม ประจำวัน ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์อาจเป็นตัวผู้เรียนเอง เพื่อร่วมงาน รวมทั้งผู้ปกครองของ นักเรียน ด้วย การสัมภาษณ์อาจทำอย่างเป็นทางการ โดยกำหนดวัน เวลา และเรื่องที่สัมภาษณ์ อย่างแน่นอน และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการพูดคุยไม่เฉพาะเจาะจงโดยครูผู้สอน จะต้อง ตั้งข้อ คำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อจะได้พูดคุยได้ตรงประเด็น

4. การประเมินภาคปฏิบัติ เป็นการประเมินการกระทำ การปฏิบัติงานเพื่อ ประเมินการ สร้างผลงานชิ้นงานให้สำเร็จ การสาธิต การแสดงออกถึงทักษะและความสามารถที่ผู้เรียน ให้ปรากฏใน งานที่ตนสร้างขึ้น การประเมินภาคปฏิบัติจะต้องจัดทำเครื่องประเมินโดยครูผู้สอนจัดทำ ประเด็นการ ประเมิน และองค์ประกอบการประเมิน และจัดทำเครื่องประกอบการประเมินด้วย เช่น Scoring Rubric, Rating Scale และ Checklist เป็นต้น

5. Scoring Rubric เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบและประเด็นที่จะประเมินเพื่อ อธิบาย ลักษณะของคุณภาพงานหรือการกระทำเป็นระดับคุณภาพหรือปริมาณหรือระดับ ความสามารถเพื่อ เป็นแนวทางในการประเมิน และเป็นข้อมูลสำคัญแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือ ผู้สนใจอื่นๆ ได้ทราบว่าผู้ เรียนรู้อะไร ทำได้มากเพียงใด มีคุณภาพผลงานเป็นอย่างไร โดยผู้ประเมิน อาจจะให้คะแนนเป็น ภาพรวม หรือจำแนกองค์ประกอบก็ได้

6. การประเมินแฟ้มสะสมงาน (Portfolio Assessment) เป็นการประเมิน ความสามารถ ในการผลิตงาน การบูรณาการ ความรู้ ประสบการณ์ ความพยายาม ความรู้สึก ความ คิดเห็นของ นักเรียนที่เกิดจากการสะสม รวบรวมผลงาน การคัดเลือกงาน การสะท้อน ความคิดเห็น ต่อผลงาน รวมทั้งการประเมินผลงาน การประเมินแฟ้มสะสมงานจะประเมินการจัดการความคิด สร้างสรรค์ หลักฐานแสดงความรู้

แหล่งการเรียนรู้

ที่ผ่านมาการสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม คือ หนังสือเรียนและแบบฝึกหัด การเรียนกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต้องมีชีวิตชีวา มีสีสันของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนอาจมีตั้งแต่ของง่าย ๆ จำพวกกระดาษ ดินสอ ไปจนถึงอุปกรณ์การสื่อสาร เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์บุคคล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ นอกจากนั้นการให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติจริงก็ถือเป็นสื่อแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญด้วยสื่อการเรียนรู้อย่าง ควรให้ผู้เรียนสามารถย้อนกลับไปบ้านได้ เพื่อให้นำไปศึกษาร่วมกันกับคนในครอบครัว โดยถือว่าสมาชิกในครอบครัวก็เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกหนึ่ง แหล่งหนึ่ง เกณฑ์ในการคัดเลือกสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่

1. สามารถสนองมาตรฐาน มาตรฐานการเรียนรู้และเป้าหมายของโรงเรียนได้สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ต้องอ้างอิงมาตรฐานที่วางไว้ได้ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานในสาระหลักเรื่องใดบ้าง
2. สาระในสื่อเหล่านี้สะท้อนให้เห็นการให้ผู้เรียนได้เข้าใจสภาพสังคมวัฒนธรรมที่หลากหลาย
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการตัดสินใจ แก้ปัญหา ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ วิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์
4. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี และการเป็นพลเมืองที่มีส่วนร่วมต่อสังคม
5. ให้สาระความรู้ทั้งในแนวลึกและกว้าง
6. เนื้อหาสาระถูกต้อง ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน
7. สาระความรู้เอื้อให้เกิดการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการทั้ง สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
8. ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและครู เหมาะสมกับวัยวุฒิภาวะ และ ความสามารถของผู้เรียน
9. จัดเตรียมให้ครูเห็นแนวทางการนำไปใช้สอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อการทบทวน ขยายประสบการณ์ การนำความรู้ไปใช้ และการประเมินแนวคิด ทักษะค่านิยม จริยธรรม
10. เอื้อต่อการให้ครูออกแบบการสอนที่สนองรูปแบบการเรียนรู้ ที่หลากหลายของผู้เรียน
11. เอื้อต่อการให้ครูได้ออกแบบการสอนที่บูรณาการกับวิชาอื่นๆ

2.3 เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

2.4.1 ความหมายการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดการต่อภาพ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอนจะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะให้เรียนรู้ออกเป็นหัวข้อย่อย เท่ากับ

จำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าคนละหัวข้อ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายให้ศึกษาจากกลุ่ม สมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับ มอบหมายในหัวข้อเดียวกันก็จะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่ม เดิมของตนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอธิบายความรู้ให้เนื้อหาสาระที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาสาระครบทุกหัวข้อย่อยและเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งเรื่อง

2.4.2 วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

2.4.2.1 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

2.4.2.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการทางสังคมและความรับผิดชอบ

2.4.2.3 องค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. การเตรียมสื่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องเตรียมใบความรู้ ใบงาน สื่อการเรียนรู้อื่นๆ สำหรับผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มและสร้างแบบทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2. การจัดสมาชิกของกลุ่ม ผู้สอนจะต้องแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มๆ เรียกว่า กลุ่ม พื้นฐาน (Home Groups) แต่ละกลุ่มจะมีผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) แต่ละเรื่องตามใบงานที่ผู้สอนสร้างขึ้น

3. การรายงานและทดสอบย่อย เมื่อผู้เชี่ยวชาญกลับเข้ากลุ่มของตัวเองและสอนเรื่องที่ตนเองได้เรียนรู้มาสอนหรือรายงานให้กับสมาชิกในกลุ่มแล้ว ควรมีการอภิปรายกันทั้งห้องเรียนอีกครั้งหรือมีการถาม-ตอบในหัวข้อเรื่องที่เรียนรู้ หลังจากนั้นผู้สอนจะทำการทดสอบย่อย

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม เช่น ถ้าขนาดกลุ่มละ 2 คนก็แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน เป็นต้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เหมาะสำหรับการจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีลักษณะดังนี้

1.1 ใช้ทวนเนื้อหาที่เรียนมาแล้วที่มีหลายๆ หัวข้อ

1.2 ใช้เรียนรู้เนื้อหาความรู้ใหม่ที่สามารถแยกเนื้อหาเป็นตอนย่อย ๆ ได้ซึ่งตอนย่อย ๆ นั้นผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้หรือทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง

1.3 ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา บทความ ใบความรู้ ตลอดจนสื่ออื่นๆ เช่น เทป วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. ขั้นจัดกลุ่มผู้เรียน

2.1 ผู้สอนจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิกที่มีความสามารถคล่องกันเป็นกลุ่ม พื้นฐาน (Home Groups) จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจมี 3-6 คนก็ได้

2.2 ผู้สอนแจกเอกสาร อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนรู้ให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้ สมาชิกคนละ 1 ชุด ก็ได้ (ซึ่งทุกกลุ่มจะศึกษาในเรื่องเดียวกัน)

2.3 มอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบศึกษาค้นคว้าเพียงคน ละ 1 ส่วน ซึ่งหากผู้สอนแจกเอกสารให้เพียงกลุ่มละ 1 ชุด ก็ให้ผู้เรียนแยกเอกสารเป็นส่วนๆ ตาม หัวข้อย่อย เช่น แบ่งสมาชิกออกเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน ควรมอบหมายงานดังนี้ สมาชิกคนที่ 1 ของแต่ละกลุ่มรับผิดชอบอ่าน ศึกษาหรือค้นคว้าเฉพาะหัวข้อ ย่อยที่ 1 สมาชิกคนที่ 2 ของแต่ละกลุ่ม รับผิดชอบอ่าน ศึกษาหรือค้นคว้าเฉพาะหัวข้อ ย่อยที่ 2 สมาชิกคนที่ 3 ของแต่ละกลุ่มรับผิดชอบอ่าน ศึกษาหรือค้นคว้าเฉพาะหัวข้อ ย่อยที่ 3 สมาชิกคนที่ 4 ของแต่ละกลุ่มรับผิดชอบอ่าน ศึกษา หรือ ค้นคว้าเฉพาะหัวข้อ ย่อยที่ 4

3. ชั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) ศึกษา ค้นคว้าและเรียนรู้

3.1 สมาชิกที่ทำหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐาน (Home Groups) ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารหรือค้นคว้าเพิ่มเติม ในส่วนที่ตนเองได้รับ มอบหมาย โดยสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 3-6 คน หรือตามจำนวนที่ผู้สอนกำหนด

3.2 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มจะอ่านเอกสาร ศึกษา หรือค้นคว้า สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ และเตรียมนำไปสอนหรือให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่ม พื้นฐาน (Home Groups) หรือกลุ่มเดิมของตนเองในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องดูแล เอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาให้ คำแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

4. ชั้นสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอความรู้

4.1 ผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันอธิบายให้ความรู้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ละคนจนครบ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวน ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

5. ขั้นทดสอบความรู้ ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหา ความรู้ที่ครอบคลุมทุกหัวข้อที่เรียนรู้ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็น คะแนนของกลุ่ม

6. ขึ้นมอบรางวัลผู้สอนมอบรางวัลหรือให้คำชมเชย กลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด 5 ข้อดีและข้อจำกัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ Jigsaw) สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547) กล่าวว่า ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีดังนี้

ข้อดี

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถต่างกันได้ร่วมกันเรียนรู้
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง

ข้อจำกัด

1. ถ้าผู้เรียนขาดความเอาใจใส่และความรับผิดชอบจะส่งผลให้ผลงานกลุ่มและการ เรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ
2. เป็นวิธีการที่ผู้สอนจะต้องใช้เวลาในการเตรียมการและต้องดูแล ช่วยเหลือเอาใจใส่ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด

2.4 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางนำไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการเตรียมแผนการ จัดการเรียนรู้ อย่างพิถีพิถัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในแต่ละรายชั่วโมง รายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (นนทลี พรธาดาวิทย์, 2561)

2.4.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ชวลิต ชูกำแพง (2551) กล่าวว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึงการวาง แผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้า อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอนเพื่อเป็น แนวทางในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังเนื้อหาเวลาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็ม ศักยภาพ

เขียน วันทนียตระกูล (2552) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นการจัดวาง โปรแกรมการสอนทั้งหมดในวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนได้จัดดำเนิน กระบวนการ เรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็น การเตรียมตัว ล่วงหน้าก่อนสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยใช้ข้อมูลที่ ได้จากการ สำรวจปัญหาการสำรวจทรัพยากรการวิเคราะห์เนื้อหาการวิเคราะห์ผู้เรียนการกำหนดมโนคติ วัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลแล้วเขียนแผนออกมาในรูปของ แผนการ จัดการเรียนรู้

มนสิข สติสมบุญ (2552) ได้ให้คำจำกัดความของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า คือ แผนการหรือ โครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดรายวิชา หนึ่ง เป็นการ เตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียน การ สอน ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิกานดา จักรอศราพงษ์ (2553) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลของการ เตรียมการ อย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่กระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แผนการจัดการ เรียนรู้จึง เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้สำคัญที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญ มีความรู้ความเข้าใจ

สำลี รักสุทธี (2553) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าคือ แผนการหรือ โครงสร้าง ที่จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งเป็นการเตรียมการสอน อย่างเป็น

ระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าเป็น แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือผลการเรียนที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554) กล่าวว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หมายถึง การเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครูอันจะ ช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพข้อมูลที่ผู้สอนต้องเตรียม ไว้ในการวางแผน ได้แก่

1. การกำหนดจุดประสงค์
2. การคัดเลือกเนื้อหา
3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การเลือกสื่อการเรียนการสอน
5. การวัดผลประเมินผล

สรุปความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงเอกสารที่เป็นคู่มือและเครื่องมือของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้เพื่อให้ครู สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปตามขั้นตอนตามหลักสูตร เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ได้

การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับผู้ศึกษาเป็นอย่างมาก ที่จะนำไปสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสำหรับการศึกษาต่อไป ดังนี้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

วันชัย แยมจันทร์ฉาย (2554) กล่าวสรุปไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การ วางแผนล่วงหน้าเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดทำเป็นเอกสาร เนื้อหาความรู้ สื่อการเรียน การสอน กิจกรรมและการประเมินผล

สำลี รักสุทธี (2553) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการ เรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงสร้างที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2552) ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน สิ่งสำคัญที่ผู้สอน (อาจารย์แนะแนว) จะต้องพิจารณาก็คือ การเรียนรู้ การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะสามารถทำให้ผู้สอนสามารถควบคุมชั้นเรียน และทำให้กิจกรรมในชั้นเรียนดำเนินไปด้วยดี

พิสมัย ลาภมาก (2553) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงการจัดกิจกรรม และแนว ดำเนินการที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสอน เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและ เครื่องมือที่ช่วยให้

ครูพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรมสื่อการเรียนรู้และการประเมินผลผู้เรียน

เรืองยศ ศิริเสาร์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผน กำหนด รูปแบบของบทเรียนแต่ละเรื่องซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่ครู ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอด เนื้อหาและการวัดผล ประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สุธาทิพย์ น้อยบุตติ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ ที่ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากประสบการณ์ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ ปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นคนเราได้มีการศึกษาค้นคว้า ด้านความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จนเกิดเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ขึ้นมา

จากความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการ เรียนรู้ หมายถึง กรอบหรือทิศทางในการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ดำเนินการเป็นไป ตามลำดับ ขั้นตอน โดยมีการเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ จัดทำไว้เป็นลายลักษณ์ อักษรและ นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้ อันจะ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ และเป็นการ วางแผนการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าโดยมีการกำหนดรูปแบบของบทเรียนแต่ละเรื่อง เพื่อเป็นแนวทาง ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและเพื่อให้ช่วยให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนไปสู่ จุดมุ่งหมาย ซึ่งแผนการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการ จัดกิจกรรม สื่อการ เรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

วันชัย แยมจันทร์ฉาย (2554) กล่าวสรุปไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ถือว่าเป็นหัวใจ สำคัญของ การจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของครู จะทำให้ ครู ดำเนินการสอนไปตามลำดับ ไม่หลงทาง มีระยะเวลาในการทำกิจกรรมของนักเรียนที่ชัดเจน อัน จะทำ ให้การเรียนการสอนเป็นไปตามที่คาดหวัง

สาลี รักสุทธี (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่ามีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหลักสูตรแนวการสอน วิธีวัดผลประเมินผลศึกษาเอกสาร ที่ เกี่ยวข้องและการบูรณาการกับวิชาอื่น

2. ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียนทรัพยากรของท้องถิ่น ค่านิยมความเชื่อและสภาพ ที่เป็นจริงของท้องถิ่นตลอดจนการเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวิชาอื่นด้วย

3. เป็นเครื่องมือของครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมีความมั่นใจ ใน การสอน มากขึ้นท่านจะเหมือนนักรบที่เดินลงสนามอย่างองอาจกล้าหาญ

4. ผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เที่ยงตรง เสนอแนะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเพื่อนครูที่สอนวิชาอื่น

5. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่สอนแทนได้ 6. เป็นการพัฒนาวิชาชีพและมาตรฐานวิชาชีพครูที่แสดงงานสอนต้องได้รับ

กฤษฎา บุญหมื่น (2555) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของแผนการเรียนรู้ มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด
2. เป็นเครื่องมือสำหรับผู้ปฏิบัติการสอนแทนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม
3. เป็นเครื่องมือวัดประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อทราบความเหมาะสมใน การจัดกิจกรรมแต่ละเนื้อหา และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ช่วยให้ผู้สอนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าและเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อประกอบการเขียนแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้เรียน
5. ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
6. ช่วยให้ผู้สอนได้ทบทวนประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนในการจัดการเรียน การสอนที่ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและเตรียมสื่ออุปกรณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งทำให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลและเป็นคู่มือสำหรับครูผู้สอนและ ครูที่สอนแทนนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

3 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

สาลี รักสุทธี (2553) กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนที่ดีจะต้อง ประกอบด้วยองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน มีกิจกรรม สื่อ การวัดและประเมินผลที่ สอดคล้องกันตลอด แนวที่สำคัญต้องให้ผู้เรียนมีส่วนในการปฏิบัติมากที่สุด ทุกขั้นตอน ทุก กระบวนการ ต้องลงสู่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสรุปเป็น ข้อๆ ได้ดังนี้

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็น เพียงผู้ คอยชี้แนะส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครู พยายามลดบทบาทของผู้บอกคำตอบ มาเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิด แก้หรือ หาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง
3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้ และนำกระบวนการไปใช้จริง
4. เป็นแผนการสอนที่ส่งเสริมให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยง การใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

เรื่องยศ ศิริเสสาร (2553) ได้กล่าวไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีเป็นแผนการเรียนรู้ที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอนเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล

จากลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีการกำหนดหัวข้อในแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน มีความกระชับชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย เข้าใจได้ตรงกัน
2. มีการกำหนดจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
3. มีสื่อการสอนที่หลากหลายรูปแบบ มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการ ต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การประเมินด้วยแฟ้มสะสมผลงาน แบบทดสอบ เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์ของผู้เรียนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ให้มีความเหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน
5. แผนการจัดการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้
6. กำหนดเวลาที่ใช้ในการสอนให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ จัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน และสามารถนำไปปฏิบัติได้
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร การนำเสนอมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความกล้าแสดงออก
8. สามารถนำผลที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตจริงในสังคมปัจจุบันได้

4 รูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2554) ได้กล่าวว่ารูปแบบของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่มีรูปแบบตายตัวขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนด ซึ่งลักษณะส่วนใหญ่ของ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะคล้ายคลึงกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อรูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลัง โดยไม่ต้องติดตาราง รูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียนเพราะไม่ต้องติดตารางแต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละ หัวข้อ
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือเรียงหัวข้อเป็นรูปแบบที่เขียนลำดับ กิจกรรม การเรียนการสอนเป็นเชิงบรรยายกิจกรรมที่ครูจัดเตรียมไว้โดยไม่ระบุชัดเจนว่า นักเรียน ทำอะไร

จากการศึกษารูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว สรุปได้ว่า แผนการจัดการ เรียนรู้นั้นมีหลากหลายรูปแบบ ผู้สอนมีอิสระในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่ง จะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญต่างๆ อย่างครบถ้วนจึงจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนควรปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ว่าให้ใช้ รูปแบบใด ถ้าโรงเรียนมิได้กำหนดรูปแบบไว้จึงเลือกแบบที่ตนเองเห็นว่าสะดวกต่อการนำไปใช้

4. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

เขียน วันทนายตระกูล (2552) ยังได้เสนอองค์ประกอบของแผนการสอน ไว้ว่า องค์ประกอบของแผนการสอนเกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ด้วยสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
6. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล) เพื่อตอบคำถาม

ดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้

1. วิชา หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอดของเรื่อง)
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล

จากการศึกษาเนื้อหาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการ เรียนรู้ นั้นมีองค์ประกอบ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด สาระสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระ การเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล

5. ขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้

มนสิข สติสมบุรณ์ (2552) ได้เสนอขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยสรุป เป็น 9 ขั้นตอน ตามองค์ประกอบของแผนทั้ง 11 หัวข้อ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำความเข้าใจกับ

- 1.1 มาตรฐานการเรียนรู้
- 1.2 ตัวชี้วัด/ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 1.3 สาระการเรียนรู้
- 1.4 คำอธิบายรายวิชา
- 1.5 หน่วยการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสาระการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 4 เลือกกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดสื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 กำหนดการวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 7 ระบุแหล่งการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 8 กิจกรรมเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 9 บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

สาลี รักสุทธี (2553) กล่าวถึงขั้นตอนการทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวางและรอบด้านในวิชา และ รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะสอน สารและตัวบ่งชี้ เพื่อจะได้เข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2. ศึกษาคำอธิบายรายวิชา และตัวบ่งชี้ให้กระจ่างเพื่อจะได้นำไปสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้

3. สร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เวลา กิจกรรม วิเคราะห์ได้จากคำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ ตัวบ่งชี้ของวิชาและ จุดประสงค์ของหลักสูตร

4. หากลววิธีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้อง สอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตร และทันสมัย โดยใช้ทักษะกระบวนการและทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ตลอด ทั้งประสมประสานระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงไม่มีวิธีการจัด กิจกรรมใด วิชาที่สุดในโลก แต่วิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและทฤษฎีการ เรียนรู้มากที่สุดจะต้องยึดหลักให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและค้นพบความรู้ด้วยตนเองให้รู้จักวางแผนและ ฝึกทักษะเป็น กลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้ นักเรียนได้เป็นผู้คิดเป็นทำเป็นและเห็นช่องทางการทำงาน อย่างมี ประสิทธิภาพ

5. จัดทำสื่อประกอบการจัดกิจกรรม แผนที่ดีจะต้องมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายหา กิจกรรมเสริมทั้งก่อนเรียน ขณะเรียนและหลังเรียน นอกจากนั้นควรเป็นสื่อที่คิดทำขึ้นมาใหม่อย่าง สร้างสรรค์ด้วย แต่ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนด้วย

6. กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา สามารถปฏิบัติได้สองลักษณะคือ โครงสร้าง อย่างสังเขปและโครงสร้างอย่างละเอียดโครงสร้างอย่างละเอียดเป็นการวางโครงสร้างสัมพันธ์กับ จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหา เวลา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลให้ เห็นภาพรวมตลอดในหนึ่งรายวิชา ส่วนโครงสร้างอย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์กับ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา และเวลาเพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดภายในหนึ่งรายวิชา

7. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้เป็นการนำเนื้อหาจาก นวัตกรรมทั้งหมดมาวิเคราะห์ว่าแต่ละเรื่องใช้เวลาเท่าไร ก็แผน

8. การจัดกำหนดการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำเนื้อหาจุดประสงค์ กิจกรรมที่ให้ นักเรียนปฏิบัติ และการวัดผลประเมินผลมาเขียนเป็นตารางให้เห็นโครงร่างของแผนการจัดการเรียนรู้

ขนาดเล็ก ให้เห็นภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่าจะดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปขยายภาพสู่แผนการจัดการเรียนรู้ใหญ่ได้ง่ายขึ้น

9. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้นั้นคือการขยายจากโครงสร้างหน่วยและกำหนดการจัดการเรียนรู้เป็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ/ชั่วโมงอย่างละเอียดและปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้โดยมีส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้การสอนบรรลุถึงเป้าหมาย ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีมากมายหลากหลายข้อแตกต่างกันไปแต่ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้จะต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้เหมือนแผนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปคือ

9.1 สารสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนตามแผนการเรียนรู้

9.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนเรียนรู้นี้แล้ว

9.3 เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้

9.4 กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) เป็นการเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

9.5 สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media) เป็นสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้

9.6 การวัดผลประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการ วัดผลประเมินผลว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามกำหนดในกิจกรรม การเรียน การสอน แยกประเมินผลเป็นประเมินผลก่อนสอน ขณะสอน และประเมินผล หลังเรียน

9.7 กิจกรรมข้อเสนอแนะเป็นกิจกรรมบันทึกการสอนก่อนนำไปใช้สอน

9.8 ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการเรียนรู้เพื่อเสนอแนะหลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ในแผนการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อและการวัดผลประเมินผลให้มีความสอดคล้อง ส่งเสริมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอน

9.9 บันทึกการสอนเป็นการบันทึกของผู้สอน บันทึกหลังการนาแผนการใช้สื่อและการวัดผลประเมินผลไปใช้แล้ว เพื่อนาแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไป

9.9.1 ผลการเรียนรู้เป็นการบันทึกการเรียนรู้และด้านคุณภาพ และปริมาณ ทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย ซึ่งได้กำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผล

9.9.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึกปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะสอน ก่อนสอน และหลังทาการสอน

9.9.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขเป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด

จากการศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ พอสรุปได้ว่า ประโยชน์ของ แผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการสอน สามารถจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ อีกทั้ง จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

2.5 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action Research

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นกระบวนการศึกษาข้อเท็จจริง หรือแสวงหาวิธีการ/แนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่เชื่อถือได้ภายใต้กระบวนการการ PAOR คือ การวางแผน (Planning) ลงมือปฏิบัติการ (Acting) สังเกตผล (Observing) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง/การศึกษาและการสะท้อนผลที่ได้รับ (Reflecting) กลับไปยังตัวครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูต่อไปอย่างทันที่

2.5.1 ความสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญของการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน คือ ต้องมีการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นกระบวนการที่เป็นส่วน หนึ่ง ของการทำงานตามปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง การ นำแนวทาง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผล ในทางปฏิบัติสูงสุดนั้น ครูหรือครูนักวิจัยต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนและตอบประเด็นคำถามสำคัญ ให้ได้จะ ทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการประสบความสำเร็จได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2.5.2 ความจำเป็นของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัย (Research) เป็นกระบวนการสากลที่นำมาใช้ในการสืบค้นแสวงหาคำตอบ อย่างมีเหตุผลที่เชื่อถือได้จากข้อสงสัยหรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในบริบทของชั้นเรียนก็เช่นเดียวกัน ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น คือ ปัญหาต่างๆมากมายที่ต้องแก้ไขให้หมดไปหรือทุเลาเบาบางลงไปให้เหลือ น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) จึงมี ความจำเป็นหลายประการเพื่อการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนสรุปได้ ดังนี้

2.5.2.1 ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในหลายๆด้าน เป็นเหตุให้พฤติกรรมผู้เรียน แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนด้วย ซึ่งปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.5.2.2 สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งในบ้านและชุมชนที่ผู้เรียนอาศัยอยู่ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมและปัญหาแตกต่างกันและส่งผลให้ผู้เรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วยถ้าครูไม่ทำการวิจัยเพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ก็เป็นการยากที่ทั้งครูและผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

2.5.2.3 การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน หรือนวัตกรรมต่างๆให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

จากความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียนนี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเฉพาะหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาในหลายมาตรา เช่น มาตรา 22-30 ที่เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Center) ซึ่งกระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว

2.5.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2.5.3.1 ข้อดีของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีดังนี้ คือ

1. ช่วยให้ผู้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้นสามารถแก้ปัญหา ในชั้นเรียนได้ทันที่และมีประสิทธิภาพ
2. ช่วยให้ผู้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นและจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้ผู้ครูทำงานได้อย่างเป็นระบบมากขึ้นประสบความสำเร็จในการทำงานมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวิธีการที่นำมาใช้
4. ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่างๆเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมโดยมีผลการวิจัยรองรับ
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพทั้งใน ด้านความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.5.3.2 ข้อจำกัดของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีดังนี้ คือ

1. การทำวิจัยในชั้นเรียนอาจมีข้อจำกัดบางประการที่เกิดขึ้นจากความรู้พื้นฐานการวิจัยของครูที่ไม่ได้ศึกษาหรือฝึกฝนมาโดยตรง หรือข้อจำกัดในด้านหลักสูตรหรือวิธีสอนต่างๆที่กำหนดกรอบการทำงานให้ครูได้ปฏิบัติตาม
2. การทำวิจัยในชั้นเรียนต้องอาศัยเวลาในการรอให้เห็นผลที่เกิด ขาดการปฏิบัติ และเรียนรู้ตามขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ

3. ครูต้องเชื่อมั่นและทุ่มเทที่จะเรียนรู้ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการพัฒนา ตนเองของครู ขณะเดียวกันก็ต้องแสวงหาความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียนและการสนับสนุนจาก ผู้บริหารโรงเรียน

4. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่จำกัดขอบเขตของการศึกษาในกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนในความรับผิดชอบของครูในบริบทหรือสถานการณ์ในชั้นเรียน เพราะนำไปใช้ปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคำตอบหรือข้อความรู้ให้ถูกต้องและเป็นสากลต่อไป

2.5.4 ประเภทของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หรือ CAR สามารถแบ่งตามลักษณะของข้อมูลการวิจัยได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) หมายถึง การวิจัยที่มุ่งวัดและวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขเพื่อช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุและผลแบ่งการวิจัยที่ไม่ใช่ทดลองและการวิจัยเชิงทดลองดังนี้

1. การวิจัยที่ไม่ใช่การทดลอง (Non-experimental Research) จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 การวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์นั้น มีลักษณะการวิจัยเชิงทดลองเพียงแต่ไม่ ต้องควบคุมตัวแปรอิสระที่เกิดขึ้น

1.2 การวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ขึ้นไป ด้วยว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือในอดีต

1.3 การวิจัยเชิงสำรวจเป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่อง หรือลักษณะ ต่างๆ ของกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาด้วยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเจตคติหรือบุคลิกของ กลุ่มเป้าหมาย

2. การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) หมายถึง การวิจัยที่จะกระทำ โดยการสร้างเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่จะทดลองและควบคุมตัวแปรต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้อง หรืออาจ เรียกว่า เป็นการศึกษาคำแปรหนึ่ง (สาเหตุ) ที่เรียกว่า ตัวแปรต้นและอีกตัวแปรหนึ่ง (ผลลัพธ์) ซึ่ง เรียกว่า ตัวแปรตามมีหลายลักษณะ เช่น Pre-experimental Research) แบบ One-shot Case, แบบ One-group Pre-Post Design หรือการวิจัยแบบ Quasi Experimental Research ซึ่ง รูปแบบเหล่านี้ผู้ศึกษาสามารถศึกษารายละเอียดจากตำราวิจัยทางการศึกษาได้ซึ่งมีอยู่ทั่วไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาที่มุ่งศึกษาปรากฏการณ์ ทางสังคมที่เกิดขึ้น จากมุมมองของมนุษย์ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ ข้อมูลในลักษณะของการบรรยายการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น มีหลายประเภทแต่ที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ได้แก่ การศึกษารายกรณี (Case Study) ซึ่งเป็นวิธีการศึกษาเชิงลึก ของหน่วยหรือกลุ่มเดียว องค์การเดียว โปรแกรมเดียว ซึ่งการศึกษารายกรณีจะมีขั้นตอนการ ดำเนินงาน ดังนี้

1. ขั้นการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับบุคคล (Collecting of the Necessary Data) ซึ่งจะช่วยให้รู้จักนักเรียนที่ถูกต้องที่ถูกต้องจนช่วยทราบภาวะความเป็นไปในปัจจุบัน ของนักเรียนนั้นอีกด้วย
2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้รวบรวมเอาไว้มาวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงต่างๆและจำแนกออกเป็นด้านๆเพื่อสะดวกในการตีความหมาย
3. ขั้นตรวจวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นที่ สองเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาเป็นพื้นฐานการ สังเคราะห์ข้อเท็จจริงขั้นต่อไป
4. ท่านสังเคราะห์ข้อมูลหรือรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) คือ การศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นเพิ่มด้วยวิธีการต่างๆ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบเป็นการนำข้อเท็จจริงที่ค้นพบมาสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้วทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของ ข้อมูลแต่ละด้านเกิดเป็นภาพรวมทำบุคลิกของบุคคลนั้น
5. ขั้นให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เมื่อผู้ศึกษารายกรณีแน่ใจว่าการตรวจ วินิจฉัยปัญหาของตนถูกต้องแล้วก็ควรคิดหามาตรการต่างๆที่จะนำมาช่วยเหลือแนะแนวทางนักเรียน ในการแก้ปัญหา
6. ติดตามผล (Follow-up) เพื่อให้ทราบว่าการศึกษากรณีประสบความสำเร็จมาก น้อยเพียงไรมีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไรและต้องให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือไม่

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) เป็นสมรรถภาพในด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากครูผู้สอน สำหรับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้หลายท่าน สรุปได้ดังนี้

นภาพร ศรีจันทร์ (2551) สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ เข้าถึงความรู้ (Knowledge attained) การพัฒนาทักษะในการเรียนโดยอาศัยความพยายามจำนวน หนึ่งและแสดงออกในรูปของความสำเร็จ ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

สมนึก ภัททิยธนี (2553) สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการพยายามเข้าถึงความรู้ซึ่งเกิดจากการทำงานที่ประสานกัน และต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ทั้ง องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา และองค์ประกอบนี้ไม่ใช่สติปัญญา แสดงออกในรูป ความสำเร็จ ซึ่งสามารถและสังเกตวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยา หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง จิตวิทยา หรือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

Good (1973) ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Attained) หรือการพัฒนาทักษะทางการเรียน ซึ่งโดยปกติพิจารณาจากคะแนนสอบที่ กำหนดคะแนน ที่ได้จากงานที่ครูผู้สอนมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนหรือเข้าถึงความรู้ แสดงออกในรูปความสำเร็จ ซึ่งสามารถและสังเกตวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

2.6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

สมบัติ ท้ายเรือคำ (2553) กล่าวว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น แบบทดสอบ ที่ใช้วัดระดับความสามารถของผู้เรียนว่ามีความรู้ ความสามารถ และทักษะในเนื้อหาวิชาที่ เรียนไปแล้ว มากน้อยเพียงใด

บุญชม ศรีสะอาด (2556) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบ ที่ใช้วัดผลการเรียนรู้ในเนื้อหา และจุดประสงค์ในรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนมาในโรงเรียน และ สถานศึกษา ต่าง ๆ เป็นเครื่องมือของการวัดผล

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ การเรียนรู้ของเนื้อหาวิชาที่สอน

2.6.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน

สมนึก ภัททิยธนี (2553) แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ประเภท

1. แบบทดสอบที่ครูสร้าง (teacher made test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผล สัมฤทธิ์ของผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม จะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น เป็นแบบที่ใช้กันโดยทั่วไปในโรงเรียน

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผล สัมฤทธิ์ เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้าง แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพต่าง ๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน เช่น เปรียบเทียบคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งกับนักเรียนกลุ่ม อื่น ๆ ทั่วประเทศ (แบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ) หรือกับนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ทั่วจังหวัด (แบบทดสอบมาตรฐานระดับจังหวัด) เป็นต้น

บุญชม ศรีสะอาด (2556) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion referenced test) หมายถึง แบบทดสอบที่สร้าง ขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่า ผู้สอบมีความรู้ตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (norm referenced test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้าง เพื่อ วัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้ตอบ

ตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจสำคัญของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมาย แสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นๆ ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

จากที่กล่าวมาอาจแบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็น 2 ชนิด คือ แบบทดสอบที่ครูสร้าง และแบบทดสอบมาตรฐาน

2.6.4 กรอบแนวคิดในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2556) เสนอกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นแนวในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น นิยมสร้างโดยยึดตามการจำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษา ด้านพุทธิพิสัยของ บลูม ที่จำแนกจุดประสงค์ทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ (Bloom, 1956)

1. ความรู้ (Knowledge) 2. ความเข้าใจ (comprehension) 3. การนำไปใช้ (application)
4. การวิเคราะห์ (analysis) 5. การสังเคราะห์ (Synthesis) 6. การประเมินค่า (evaluation)

การสร้างข้อสอบ ถ้าวัดพุทธิพิสัยทั้ง 6 ประเภทเหล่านี้ จะมีความครอบคลุมพฤติกรรม ด้านต่างๆ ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะวัดตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งกำหนดในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ครูจะออกข้อสอบตามจุดประสงค์เชิง พฤติกรรม

2.6.5 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้น

สมนึก ภัททิยธนี (2553) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ ครูสร้างขึ้นเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ข้อสอบแบบความเรียงหรืออัตนัย (Subjective or essay) เป็นข้อสอบที่มีเฉพาะ คำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้และข้อคิดเห็นของแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบ กา ถูก-ผิด (True falacy test) เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือกแต่ละตัวเลือกดังกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงข้าม เช่น ถูก ผิด ใช่ ไม่ใช่ เหมือนกัน-ต่างกัน

3. ข้อสอบแบบเติมคำ (Completion test) เป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือ ข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเติมคำหรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้นเพื่อให้ มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4. ข้อสอบตอบสั้น (Short answer test) ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้น ๆ เขียนเป็นประโยคคำถามที่สมบูรณ์แล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ใจความสมบูรณ์ ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบความเรียงหรืออัตนัย

5. ข้อสอบแบบจับคู่ (Matching test) เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือ ข้อความแยกออกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่าแต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่ กับคำหรือ

ข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ถูกออก ข้อสอบกำหนดให้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple choice test) คำถามเลือกตอบโดยทั่วไปจะ ประกอบ ด้วย 2 ตอน คือตอนนำหรือคำถาม (Stem) กับตอนเลือก (Choice) ในตอนเลือกนี้ ประกอบด้วย ตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียน พิจารณา แล้ว หาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจากตัวลวงอื่น ๆ และคำถามแบบ เลือกตอบที่ดี นิยมใช้ ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน โดยไม่สังเกตจะเห็นว่า ทุกตัวเลือกถูกหมด แต่ความจริง มีน้ำหนักถูกมากน้อย ต่างกัน การที่ครูผู้สอบจะเลือกออกข้อสอบประเภทใดนั้นต้องพิจารณาข้อดี ข้อจำกัด ความเหมาะสม ของแบบทดสอบกับเนื้อหา หรือจุดประสงค์ในการเรียนรู้

2.8.6 คุณลักษณะของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

สมนึก ภัททิยธนี (2553) สรุปคุณลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ดีไว้ 10 ประการ คือ

1. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้ตรงกับ จุดมุ่งหมายที่ต้องการ หรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ความเที่ยงตรงจึง เปรียบเสมือน หัวใจของการทดสอบ

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ลักษณะของแบบทดสอบทั้งฉบับที่สามารถวัดได้คงที่คง งามไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะทำการสอนใหม่กี่ครั้งก็ตาม

3. ความยุติธรรม (Fair) หมายถึงลักษณะของแบบทดสอบที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการ เปรียบเทียบ ในกลุ่มผู้สอบเข้าด้วยกัน ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำข้อสอบได้โดยการเดา

4. ความลึกของคำถาม (Scorching) หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อนั้นจะต้องไม่ถามผิวเผิน หรือ ถามประเภทความรู้ ความจำ แต่ต้องให้นักเรียน นำความรู้ความเข้าใจไปคิดดัดแปลงแก้แล้วจึง ตอบได้

5. ความยั่วยุ (Exemplary) หมายถึง แบบทดสอบที่นักเรียนทำด้วยความสนุก เพลิดเพลินไม่ เบื่อหน่าย

6. ความจำเพาะเจาะจง (Definition) หมายถึง ข้อสอบที่มีแนวทาง หรือทิศทาง การถามชัดเจน ไม่คลุมเครือไม่แฝงกลเม็ดให้นักเรียน

7. ความเป็นปรนัย (Objective) หมายถึง แบบทดสอบที่มีความเป็นปรนัยจะต้องมี คุณสมบัติ 3 ประการ คือ

7.1 ตั้งคำถามให้ชัดเจน ทำให้ผู้เข้าสอบทุกคนเข้าใจความหมายตรงกัน

7.2 ตรวจให้คะแนนได้ตรงกันแม้ว่าจะตรวจหลายครั้ง หรือตรวจหลายคนก็ตาม

7.3 แปลความหมายของคะแนนได้เหมือนกัน

8. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง แบบทดสอบที่มีจำนวนข้อพอประมาณใช้เวลาสอบให้พอเหมาะ ประหยัดค่าใช้จ่าย จัดทำแบบทดสอบด้วยความประณีตตรวจให้คะแนนได้รวดเร็ว รวมถึงสิ่งแวดล้อมในการสอบที่ดี

9. อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถในการจำแนกผู้สอบ ข้อสอบที่ดีจะต้องมีอำนาจจำแนกสูง

10. ความยาก (Difficulty) ขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่เป็นหลักยึด เช่น ตามทฤษฎีที่เป็นหลักยึดตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม ข้อสอบที่ดี คือข้อสอบที่ไม่ยากหรือไม่ง่ายเกินไปหรือมีความยากง่ายพอเหมาะ ส่วนทฤษฎีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์นั้น ความยากง่ายไม่ใช่สิ่งสำคัญ สำคัญที่ข้อสอบนั้นได้วัดในจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ ถ้าวัดได้จริงก็นับว่าเป็นข้อสอบที่ได้ไม่ว่าเป็นข้อสอบที่ง่ายก็ตาม

2.6.7 หลักในการสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบ

หลักในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ สรุปได้ ดังนี้ สมนึก ภัททิยธนี (2553)

1. เขียนตอนนำให้เป็นประโยคที่สมบูรณ์ แล้วใส่เครื่องหมายปรศนี ไม่ควรสร้างตอนนำให้เป็นแบบอ่านต่อความเหมาะทำให้คำถามไม่กระชับเกิดปัญหาสองแง่หรือข้อความไม่ต่อกัน หรือเกิดความสับสนในการคิดหาคำตอบ

2. เน้นเรื่องจะถามให้ชัดเจนและตรงจุดไม่คลุมเครือ เพื่อว่าผู้อ่านจะไม่เข้าใจไขว้เขวสามารถมุ่งความคิดในคำตอบไม่ถูกทิศทาง (เป็นปรนัย)

3. ควรถามในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการวัดหรือถามในสิ่งที่ตั้งถามมีประโยชน์คำถามแบบเลือกตอบสามารถถามพฤติกรรมในสมองได้หลาย ๆ ด้านไม่ใช่ถามเฉพาะความจำหรือความจริงตาม ตำรา แต่ต้องถามให้คิดหรือนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. หลีกเลียงคำถามปฏิเสธ ถ้าจำเป็นต้องใช้ก็ควรจัดเส้นใต้คำปฏิเสธ แต่คำปฏิเสธซ้อน ไม่ควรใช้อย่างยิ่ง เพราะปกตินักเรียนจะยุ่งยากต่อการแปลความหมายของคำถามและคำตอบคำถามที่ถามกลับหรือปฏิเสธซ้อนผิดมากกว่าถูก

5. อย่าใช้คำฟุ่มเฟือย ควรถามปัญหาโดยตรง สิ่งใดไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ได้ใช้เป็นเงื่อนไข ในการคิดก็ไม่ต้องนำมาเขียนไว้ในคำถาม จะช่วยให้คำถามรัดกุม ชัดเจนขึ้น

6. เขียนตัวเลือกให้เป็นเอกพจน์ หมายถึง เขียนตัวเลือกทุกตัวให้เป็นลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือมีทิศทางแบบเดียวกัน หรือมีโครงสร้างสอดคล้องเป็นทำนองเดียวกัน

7. ควรเรียงลำดับตัวเลขในตัวเลือกต่าง ๆ เช่น คำตอบที่เป็นตัวเลข นิยมเรียงจากน้อยไปหามาก เพื่อช่วยให้ผู้ตอบพิจารณาหาคำตอบได้สะดวก ไม่หลงและป้องกันการเดาตัวเลือกที่มีค่ามาก

8. ใช้ตัวเลือกปลายเปิดหรือปลายปิดให้เหมาะสม ตัวเลือกปลายเปิด ได้แก่ตัวเลือก สุดท้ายใช้คำว่า ไม่มีคำตอบถูก ที่กล่าวมาผิดหมด ผิดหมดทุกข้อ หรือสรุปแน่นอนไม่ได้

9. ข้อเดียวต้องมีคำตอบเดียวแต่บางครั้งผู้ออกข้อสอบคาดไม่ถึงว่าจะมีปัญหาหรือ อาจจะเกิดจากการแต่งตั้งตัวลวงไม่รัดกุม จึงมองตัวลวงเหล่านั้นได้อีกแห่งหนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาสองแง่ สองมุมได้

10. เขียนทั้งตัวถูกและตัวผิดให้ถูกหรือผิดตามหลักวิชาการ คือจะกำหนดตัวถูกหรือผิด เพราะสอดคล้องกับความเชื่อของสังคมหรือกับคำพังเพยทั่ว ๆ ไปไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนมุ่งให้นักเรียนทราบความจริงตามหลักวิชาเป็นสำคัญจะนำความเชื่อโซกลางหรือขนบธรรมเนียม ประเพณี เฉพาะท้องถิ่นมาอ้างไม่ได้

11. เขียนตัวเลือกให้อิสระจากกัน พยายามอย่าให้ตัวเลือกตัวใดตัวหนึ่งเป็นส่วนหนึ่ง หรือส่วนประกอบของตัวเลือกอื่น ต้องให้แต่ละตัวเป็นอิสระจากกันอย่างแท้จริง

12. ควรมีตัวเลือก 4-5 ตัว ถ้าเขียนตัวเลือกเพียง 2 ตัว จะกล่าวเป็นข้อสอบแบบกา ถูก-ผิด และป้องกันการเดาไม่ได้ จึงควรมีตัวเลือกมาก ๆ ที่นิยมใช้หากเป็นข้อสอบระดับประถมศึกษา ปีที่ 1-2 ควรใช้ 3 ตัวเลือก ระดับประถมศึกษาปีที่ 3-6 ควรใช้ 4 ตัวเลือก และตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไปควรใช้ 5 ตัวเลือก

13. อย่าแนะคำตอบ มีหลายกรณี ดังนี้

13.1 คำถามข้อหลังๆ แนะนำคำถามข้อแรกๆ

13.2 ถามเรื่องที่นักเรียนคล่องปากอยู่แล้ว โดยเฉพาะคำถามประเภทคำพังเพย สุภาษิต คติพจน์ หรือคำเตือนใจ

13.3 ใช้ข้อความของคำตอบถูกต้องซ้ำกับคำถามหรือเกี่ยวข้องกันอย่างเห็นได้ชัด เพราะนักเรียนที่ไม่มีความรู้ก็อาจจะเดาได้ถูก

13.4 ข้อความของตัวถูกบางส่วนเป็นส่วนหนึ่งของทุกตัวเลือก

13.5 เขียนตัวถูกหรือตัวลวงถูกหรือผิดเด่นชัดเกินไป

13.6 คำตอบไม่กระจาย

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบ เลือกตอบ นอกจากต้องคำนึงถึงหลักการแล้ว ครูผู้สร้างข้อสอบจำเป็นต้องยึดหลักเกณฑ์ทั้ง 13 ข้อเพื่อให้ได้ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มีคุณภาพและนอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงลักษณะของข้อสอบที่ดีที่สำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย อำนาจจำแนกและความยาก

2.7 รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครู (E-PLC)

2.7.1 แนวคิด/รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ออกแบบการ ดำเนินการร่วมกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 ได้ให้ความสำคัญแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ข้อ จ. ด้านการศึกษา (3) ว่า "ให้มีกลไกและระบบการ ผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง" ครูที่ดีจึงจำเป็นต้องมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เพื่อที่จะสามารถอบรมสั่งสอน ศิษย์ให้เป็นคนดีได้ ซึ่งต้องได้รับการปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูตั้งแต่กระบวนการ ผลิต การเข้าสู่วิชาชีพ และระหว่างการประกอบวิชาชีพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงจะได้ครูที่ดี มีคุณภาพ นำเคารพนับถือ เป็นที่รักของศิษย์ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพในการ พัฒนาประเทศชาติ การมีจิตวิญญาณของความเป็นครูสะท้อนถึงการมี "หัวใจเพื่อศิษย์" กล่าวคือ การตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เสียสละ ทุ่่มเท และมุ่งมั่นพัฒนางานให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการ ตลอดจนการประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นการรวมตัวของกลุ่มบุคคลเพื่อยกระดับวิชาชีพของตนเองด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในวิชาชีพทางการศึกษา PLC เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้จากการรวมตัวของครู เพื่อร่วมมือและสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาและวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการนี้รวมถึงการตรวจสอบและแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานที่สะท้อนถึงการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนา ตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริงในชั้นเรียน การร่วมเรียนรู้และส่งเสริม⁴⁰ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การวิพากษ์และสะท้อนผลการทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการ สร้างความคาดหวังที่จะยกระดับวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

PLC เป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของ ครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานของวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรสู่คุณภาพการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงความสุขในการทำงานร่วมกันของสมาชิก ในชุมชน การเรียนรู้ของครูจะนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน แม้ว่าครูจะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ก็สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้

การรวมตัวเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาเน้นให้สถานศึกษาเป็นชุมชนการเรียนรู้ที่ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาผู้เรียน โดยมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and vision) มีความรับผิดชอบร่วมกันต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective responsibility for students' learning) มีการสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ (Reflective professional inquiry) และมีการสร้างความร่วมมือของทุกฝ่าย (Collaboration) กระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางส่งเสริมให้มีการอบรม "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" แก่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ แนวคิดของการอบรม PLC

คือ การนำครูมาร่วมกันเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม จนเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนา ทางวิชาชีพให้ก้าวหน้าและทันสมัย

ดังนั้น แนวคิดการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูที่สำนักงานครุสภาดำเนินการในครั้งนี้จะอยู่บนฐานคิด "การเรียนรู้จากตัวแบบ โดยมีครูพี่เลี้ยงเป็นแบบอย่างที่ดี" โดยเฉพาะนักศึกษาครูที่ต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพตลอดระยะเวลา 1 ปี ถือเป็นโอกาสอันดีที่ครู ประจำการซึ่งมีประสบการณ์และพร้อมทำหน้าที่เป็น "ครูพี่เลี้ยง" จะช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรวมถึงครูผู้ช่วยที่กำลังปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ได้เรียนรู้จากครูต้นแบบที่เป็นตัวอย่างของครูที่ดีนอกจากนี้ยังมี "อาจารย์นิเทศ" จากวิทยาลัยบัณฑิตเอเซียที่เดินทางไปสังเกตการสอนของนักศึกษาในห้องเรียนจริงที่โรงเรียน การทำงานร่วมกันระหว่างครูผู้ช่วย ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ นักศึกษาครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงนำกระบวนการ "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" (Professional Learning Community: PLC) มาใช้ในการทำงานร่วมกัน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาทั้งทักษะการจัดการเรียนการสอน และการประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู กระบวนการนี้เน้นการเรียนรู้จากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศ ซึ่งต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) แก่นักศึกษาครูที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และครูผู้ช่วยที่กำลังปฏิบัติการสอน เพื่อสร้างทีม "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" ที่มีประสิทธิภาพด้วยเหตุนี้ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย จึงได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครูของวิทยาลัยบัณฑิตเอเซียโครงการดังกล่าวดำเนินการภายใต้แนวคิดของสำนักงานครุสภา โดยมีเป้าหมายที่จะเป็นกิจกรรมสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพครูให้เกิดขึ้นกับครูพี่เลี้ยง ครูประจำการ รวมถึงครูผู้ช่วยที่กำลังปฏิบัติการสอน ซึ่งจะส่งผลสะท้อนไปถึงนักศึกษาครูที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพครูในอนาคต

2.7.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC: Professional Learning Community) มีพื้นฐานแนวคิดมาจากภาคธุรกิจ เกี่ยวกับความสามารถขององค์กรในการเรียนรู้ (Thompson, Gregg, & Niska, 2004) เป็นการนำแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้มาประยุกต์โดยอธิบายว่า การอุปมาที่เปรียบเทียบให้โรงเรียนเป็น "องค์กร" นั้นน่าจะเหมาะสมและถูกต้อง แท้จริงแล้วโรงเรียนมีความเป็น "ชุมชน" มากกว่าความเป็นองค์กร ซึ่งความเป็น "องค์กร" กับ "ชุมชน" มีความแตกต่างกันที่ความเป็นชุมชนจะยึดโยงภายในต่อกันด้วยค่านิยม แนวคิด และความผูกพันร่วมกันของทุกคนที่เป็นสมาชิก ซึ่งเป็นแนวคิดตรงกันข้ามกับ "ความเป็นองค์กร" ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในลักษณะที่ยึดตามระดับลดหลั่นกันลงมา มีกลไก

การควบคุมและมีโครงสร้างแบบตึงตัวที่เต็มไปด้วยกฎระเบียบและวัฒนธรรมของการใช้อำนาจเป็นหลัก ในขณะที่ "ชุมชน" จะใช้อิทธิพลที่เกิดจากการมีค่านิยม และวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเชิงวิชาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ และ ยึดหลักต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแบบผนึกกำลังกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่พัฒนาการเรียนรู้อย่างสำคัญ นอกจากนี้ "องค์กร" ยังทำให้เกิดคุณลักษณะบางอย่างขึ้น เช่น ลดความเป็นกันเองต่อกันลง มีความเป็นราชการมากขึ้น และถูกควบคุมจากภายนอกให้ต้องรักษาสถานภาพเดิมของหน่วยงานไว้ จึงเห็นว่าถ้ามองโรงเรียนในฐานะแบบองค์กรดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนมีความเป็นแบบทางการ สร้างความรู้สึกห่างเหินระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น มีกลไกที่บังคับควบคุมมากมาย และมักมีจุดเน้นในเรื่องที่เป็นงานด้านเทคนิคเป็นหลัก ในทางตรงข้าม ถ้ายอมรับว่าโรงเรียนมีฐานะแบบที่เป็นชุมชนแล้ว บรรยากาศที่ตามมาก็คือ สมาชิกมีความผูกพันต่อกันด้วยวัตถุประสงค์ร่วม มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนม และเกิดการร่วมสร้างบรรยากาศที่ทุกคนแสดงออกถึงความห่วงหาอาทรต่อกันและช่วยดูแลสวัสดิภาพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) โดยที่ใส่ใจร่วมกันถึงการเรียนรู้และความรับผิดชอบหลักร่วมกันของชุมชนนั้นคือพัฒนาการเรียนรู้อย่างสำคัญ

ด้านความสำคัญของ PLC จากผลการวิจัยของ Hord (1997) ที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไป จากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า PLC ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอน เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแท้จริง จนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อพัฒนาการโดยรวม ของนักเรียน ถือเป็น "พลังการเรียนรู้" ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกล่าวคือ มีการค้นพบความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการสังเกตอย่างตั้งใจ รวมถึง ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น จนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ที่สำคัญคือยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานลง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนรูปแบบเก่า อีกทั้งยังพบว่ามีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า ครูผู้สอนมีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อย่างเด่นชัดและยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียน พบว่า PLC ส่งผลต่อผู้เรียน กล่าวคือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่าสุดท้ายคือมีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันลดลงอย่างชัดเจน

สรุปคือ PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กรที่มุ่งเน้นให้องค์กรมีการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มพัฒนาจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้และปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพ หน้าที่สำคัญของ PLC คือการร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก จากการศึกษาหลายโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ดำเนินการในรูปแบบ PLC พบว่าเกิดผลดีทั้งต่อวิชาชีพครูและผู้เรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา (PLC) ในระดับสถานศึกษาหรือระดับผู้ประกอบวิชาชีพ

นำเสนอเป็นองค์ประกอบของ PLC ที่มาจากข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยนำเสนอเป็น 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และ โครงสร้างสนับสนุนชุมชน โดยนำเสนอจากการสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง ซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) กล่าวคือ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน (Hord, 1997) วิสัยทัศน์ร่วมอาจเริ่มต้นจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นภาพวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรืออาจเป็นการมองเห็นจากแต่ละบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ไปในทิศทางเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) โดยมีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1. การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมอง "เห็นภาพเดียวกัน" (Hord, 1997; Hargreaves, 2003)

2. เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทางและเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ฯ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Hargreaves, 2003; Schmoker, 2004; DuFour, 2006)

3. คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนักรู้ของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญาาร่วมกัน ร่วมกันหลอมรวมเป็น "คุณค่าร่วม" ซึ่งเป็นชุมพลสำคัญที่จะเกิดพลังในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพ ร่วมกัน (Hord, 1997; DuFour, 2006; Hargreaves, 2003)

4. ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุกๆ ภารกิจ สิ่งสำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ (Hord, 1997) โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู (Louis & Kruse, 1995; Sense, 2000; DuFour, 2006)

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และ พันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Louis, Kruse, & Marks, 1996) การเรียนรู้ของทีม และการเรียนรู้ของครู บนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกันและการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ร่วม (Hargreaves, 2003; Stol & Louis, 2007) ให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงานซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตนให้มากที่สุด (There's no I in team) (DuFour, 2006) จนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกสืกร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงาน และพลังในการร่วมเรียนรู้ร่วมพัฒนาบนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจ และการสื่อสารที่มี คุณภาพบนพื้นฐานการรับฟังและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม การที่ PLC เน้นการขับเคลื่อนด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อน้องนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายใน นั่นคือ การเป็นกัลยาณมิตรทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุขไม่โดดเดี่ยว (Sergiovanni, 1994; Fullan, 1999) ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วมสอน ทีมเรียนรู้ และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2554; Olivier & Hipp, 2006; Little & McLaughlin, 1993)

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญ 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้ออกแบบให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกัน ให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วย การนำร่วมกัน รายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำผู้ออกแบบให้เกิดการนำร่วมเป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ (Kotter & Cohen, 2002) จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำใน

ตนเองและเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้อื่นทุกคน (Olivier & Hipp, 2006) จนเป็นแบบที่มีพลังเหนี่ยวนำให้ผู้อื่นมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่างวิสัยทัศน์ร่วม (Hargreaves, 2003) รวมถึงการนำแบบไม่เน้นนำ โดยทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าว ควรมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแล ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน การโค้ชผู้อื่นได้ การสร้างมนต์ทัศน์ การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น (Thompson, Gregg, & Niska, 2004)

2. ภาวะผู้นำร่วมกันเป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจเพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น "ผู้นำร่วมของครู" (Hargreaves, 2003) ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครูโดยครูเป็นผู้นำมือกระทำหรือครูทำหน้าที่เป็นประธาน "เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่ 'กรรม' หรือผู้ออกกระทำและผู้ออกให้อำนาจกระทำ" (วิจารณ์ พานิช, 2554) ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ อิสระปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่มุ่งหมายปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคือ "อำนาจทางวิชาชีพ" (Hargreaves, 2003) เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกันหรือกำหนดร่วมกันเพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลายในการทำงานร่วมใน PLC (Thompson et al., 2004)

สรุปคือ ภาวะผู้นำร่วมดังกล่าวมีหัวใจสำคัญ คือ การนำการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคน ทั้งสมาชิกและผู้นำโดยตำแหน่ง เมื่อใดที่บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิต จนเกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสุขในวิชาชีพของตนเองและผู้อื่น ภาวะผู้นำร่วมจะเกิดผลต่อความเป็น PLC

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and Development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก อ้างอิงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้อง ว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Sergiovanni, 1994) จึงทำให้การเรียนรู้

จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้อื่นเป็นสำคัญเป็นการร่วมเห็นร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ (Dufour, 2006) ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยว คอยสะท้อน การเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สนทนาสนทนา การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหาการสร้างมโนทัศน์ ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง และการจัดการความรู้ เป็นต้น (สุรพล ธรรมมรดี และคณะ, 2553, Stol & Louis, 2007)

2. การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างใน หรือ วุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยสำคัญ คือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้อื่นที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอน หรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้อื่นเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของ สมาชิกในชุมชน (Hargreaves, 46 2003) ที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟังการไตร่ตรอง เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครูได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา การกรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึก สติ เป็นต้น (สุรพล ธรรมมรดี และคณะ, 2553)

สรุปการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพของ PLC นั้นมีหัวใจสำคัญคือการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมงานเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาคณะและวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ในชุมชน มีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการ ทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ "วัฒนธรรมแบบเปิดเผย" ที่ทุกคน มีเสรีภาพในการ แสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้ อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร เป็นพลังเชิง คุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อ การศึกษาและผู้เรียนสอดคล้องกับ Sergiovanni (1994) ที่ ว่า PLC เป็นกลุ่มที่มีวิสัยทัศน์ ต่อกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยว ระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพ และชีวิตมีความศรัทธาร่วมอยู่ ร่วมกันแบบ "สังฆะ" ถือศีล หรือ หลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก เชื่อมโยงการพัฒนา PLC ไปกับวิถีชีวิตตนเองและวิถีชีวิต ชุมชน อันเป็นพื้นฐานสำคัญ ของ สังคมฐานการพึ่งพาตนเอง (สุรพล ธรรมมรดี และคณะ, 2553) มีบรรยากาศของ "วัฒนธรรมแบบเปิดเผย " ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตน เป็นวิถีแห่ง

อิสราภาพ ยืดความสามารถและสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับใช้ อำนาจกดดัน (Boyd, 1992) ดังกล่าวนี้อาจสามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์ กับชุมชนต่อไป

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะ ดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการหันมาใช้ วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์การดำเนินการที่ต่อเนื่อง และ มุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมี โครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ (Sergiovanni, 1994) หรือ โครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความขัดแย้งระหว่าง ครู ผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบ ทีมงาน เป็นหลัก (Hord, 1997) การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน (Boyd, 1992) โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สุพลธรรมรัตน์ และคณะ, 2553) มีรูปแบบการ สื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกต่าง และ มีระบบสารสนเทศของชุมชน เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ (Eastwood & Louis, 1992)

สรุปทั้ง 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษา กล่าวคือ เอกลักษณะสำคัญของความเป็น PLC แสดงให้เห็นว่าความเป็น PLC จะทำให้ความเป็น "องค์ กร" หรือ "โรงเรียน" มีความหมายที่การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของ PLC ด้วยกลยุทธ์ การสร้างความร่วมมือที่ยึดเหนี่ยวกันด้วยวิสัยทัศน์ร่วม มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ และชุมชนกัลยาณมิตร แสดงถึงการรวมพลังของครูและนักการศึกษา ที่เป็นผู้นำร่วมกัน ทำงานร่วมกันแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ มุ่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพภายใต้โครงสร้างอำนาจทางวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา ครูเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจ ต่อการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียนต่อไป จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า E-PLC เป็นแนวทางสำคัญที่ครูสภาได้ริเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป เพื่อมุ่งให้เกิดระบบพัฒนาวิชาชีพตามแนวคิด PLC และเน้นพัฒนาส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยเริ่มจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิตนักศึกษาครู ได้มีกิจกรรมร่วมกับครูซึ่งเป็นครู ประจำการและอาจารย์ นิเทศ ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการประพฤติ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยระบบเครือข่าย ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูส่งผลต่อการพัฒนาผู้ เรียนให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพต่อไป

2.8 ประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ เป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณภาพของนวัตกรรมที่สร้างขึ้นใหม่ ใช้เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้ วิทยา ด้านธำรงกุล (2556) ได้ให้ความหมายประสิทธิภาพว่า หมายถึง ความสามารถในการใช้งานทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพจึงมักถูกวัดในรูปแบบของต้นทุน หรือจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไป เมื่อเทียบกับผลงาน หรือผลผลิตที่ได้ เช่น ต้นทุน แรงงานเวลาที่ใช้ อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) อธิบายถึงประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง สภาวะหรือคุณภาพของสมรรถนะในการดำเนินงานเพื่อให้งานสำเร็จ โดยใช้เวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่าย คุ้มค่าที่สุดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ โดยกำหนดเป็นอัตราส่วนหรือร้อยละระหว่างปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ (Ratio between input, process and output)

ทิพาวิดี เมฆสุวรรณ (2558) สรุปถึงประสิทธิภาพว่า มีความหมายรวมถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ แต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณาคือ

1. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ได้มาตรฐานรวดเร็ว ถูกต้อง และใช้เทคนิคที่สะดวกขึ้นกว่าเดิม
2. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทนเวลาผู้ปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงาน และให้บริการเป็นที่พอใจของลูกค้า หรือผู้มารับบริการ

วชิรวัชร งามละม่อม (2558) ได้อธิบายว่า ประสิทธิภาพมีความคล้ายประสิทธิภาพแต่จะพิจารณาวิธีการ หรือทางเลือกใดๆ ในแง่ความสามารถ และความสำเร็จในการให้เกิดผลลัพธ์ต่างกับประสิทธิภาพ เป็นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า หรือทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลสำเร็จตามเป้าหมายของทางเลือกนั้น นอกจากประสิทธิภาพจะประเมินได้จากการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า หรือทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลสำเร็จตามเป้าหมายของวิธีการ หรือทางเลือกนั้นแล้วประสิทธิภาพจะพิจารณาจากปริมาณ หรือคุณภาพของผลผลิต หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเพียงพอเพียงอย่างเดียว พิจารณาจากปริมาณ หรือคุณภาพของทรัพยากรก็ได้

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการและผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ทำได้ระหว่างเรียนจากการประเมินพฤติกรรม ประเมินผลงาน และการทดสอบย่อย มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเป็นคุณภาพด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ โดยวัดจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้ระหว่างเรียนจากการประเมินพฤติกรรม และร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคน ซึ่งประสิทธิภาพมี ความคล้ายประสิทธิผล แต่จะพิจารณาวิธีการหรือทางเลือกใดๆ ในแง่ความสามารถ และความสำเร็จในการให้เกิดผลลัพธ์ต่างกับประสิทธิภาพนั่นเอง

2.8.1.1 ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ

การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุผล 3 ประการ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) คือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพช่วยประกันคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็จะต้องผลิตหรือทำขึ้นใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอน สื่อหรือชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดีในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน บางครั้งต้องสอนแทนครู (อาทิในโรงเรียนครูคนเดียว) ดังนั้น ก่อนนำสื่อหรือชุดการสอนไปใช้ครูจึงควรมั่นใจว่า ชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างจริงจัง การทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้สื่อหรือชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อหรือชุดการสอนมีความเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลาและเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

วชิรวัชร งามละม่อม (2558) ได้อธิบายว่า การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนมีความจำเป็นด้วยเหตุ 2 ประการคือ

1. สำหรับหน่วยงานผลิตสำหรับชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพและคุณภาพของสื่อหรือชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมการทดสอบประสิทธิภาพเสียก่อนแล้ว เมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ดีก็จะต้องผลิตขึ้นใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และเงินทอง

2. สำหรับผู้ใช้สื่อหรือชุดการสอนสื่อการสอนที่มีการทดสอบประสิทธิภาพจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยสอนได้ดี ในการสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งชุดการสอนต้องช่วยครูสอน ก่อนนำสื่อหรือชุดการสอนไปใช้ครูควรมั่นใจว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างจริงจังการทดสอบประสิทธิภาพตามจริง สำหรับผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอน การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในสื่อ หรือชุดการสอนมีความเหมาะสมง่ายต่อการเข้าใจเป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพ คือ การตรวจสอบว่าสื่อการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ เพราะหากสื่อการเรียนรู้ไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ก็จะทำให้ต้องผลิตขึ้นมาใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลา แรงงาน และทุนทรัพย์ แต่หากสื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างแท้จริง

2.8.1.2 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ได้อธิบายถึงเกณฑ์และการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ความหมายของเกณฑ์ (Criterion) เกณฑ์เป็นข้อกำหนดที่จะยอมรับว่าพฤติกรรมใดมีคุณภาพ และมีปริมาณที่จะได้รับการตั้งเกณฑ์ต้องตั้งไว้ครั้งแรกครั้งเดียว เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพให้มีเกณฑ์สูงขึ้น จะตั้งเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพไว้ต่างกันไม่ได้ เช่น เมื่อมีการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว เกณฑ์ไว้ 60/60 แบบกลุ่มตั้งไว้ 70/70 ส่วนแบบสนาม 80/80 ถือว่าเป็นการตั้งเกณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง

เนื่องจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ต่ำสุด ดังนั้นการทดสอบคุณภาพของพฤติกรรมใดได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยยะสำคัญ .05 ต่ำหรือสูงกว่าต่ำกว่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้คือ 2.5 ก็ให้ปรับเกรดขึ้นไป แต่หากได้ค่าต่ำกว่าค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ต้องปรับปรุง และนำไปทดสอบประสิทธิภาพในภาคสนามจนถึงเกณฑ์ที่กำหนด

2. ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นระดับที่ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจัดพิมพ์พอใจว่าหากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้วสื่อการสอนนั้นก็มียุทธศาสตร์ที่จะนำไปสอนนักเรียนคุ้มค่ากับการลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพและทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E1 = \text{Efficiency of Process}$ (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น $E2 = \text{Efficiency of Product}$ (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

2.1 ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) ประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยของผู้เรียนเรียกว่า "กระบวนการ" (Process) ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ การทำโครงงานหรือรายงานเป็นกลุ่ม และได้งานบุคคลได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนด

2.2 ประเมินพฤติกรรมสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์(Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียนและการสอบไล่ประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอน จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยกำหนดให้ผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการประเมินหลัง

เรียนทั้งหมด นั่นคือ $E1/E2$ =ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่าเมื่อเรียนจากสื่อหรือชุดการสอนแล้วผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกปฏิบัติ หรือผลงานได้ผลเฉลี่ย 80% แบบประเมินหลังเรียนและงานสุดท้ายได้ผลเฉลี่ย 80%

การที่จะกำหนด $E1/E2$ ไม่มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนจะเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจโดยพิจารณาพิสัยการเรียนรู้ที่จำแนกเป็นพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Skill Domain) ในขอบข่ายวิทยพิสัย (เดิมเรียกว่า พุทธิพิสัย) เนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมากจะตั้งไว้สูงสุดแล้วลดต่ำลงมา คือ 90/90 85/85 และ 80/80

ส่วนเนื้อหาสาระที่เป็นจิตพิสัยจะต้องใช้เวลาไปฝึกฝน และพัฒนา โดยไม่สามารถทำให้ถือเกณฑ์ระดับสูงได้ในห้องเรียนหรือในขณะที่เรียน จึงอนุโลมให้ตั้งไว้ต่ำลงนั่นคือ 80/80 75/75 แต่ไม่ต่ำกว่า 75/75 เพราะเป็นระดับความพอใจต่ำสุด จึงไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่านี้ หากตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดก็ได้ผลเท่านั้น ดังนั้นจะเห็นได้จากกระบวนการสอนของไทยปัจจุบัน ได้กำหนดเกณฑ์โดยไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ 0/50 นั่นคือ ให้ประสิทธิภาพกระบวนการมีค่า 0 เพราะครูมักไม่มีเวลาในการใช้งานหรือแบบฝึกปฏิบัติต่อนักเรียน ส่วนคะแนนผลลัพธ์ที่ให้ผ่านคือ 50% ถึงจึงปรากฏว่า คะแนนวิชาต่าง ๆ นักเรียนต่ำในทุกวิชา เช่น คะแนนวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยเฉลี่ยคะแนนแต่ละปีเพียง 51% เท่านั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ เป็นการกำหนดเป้าหมายของผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการเรียนรู้ของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ระหว่างเรียนกับหลังเรียน ซึ่งระหว่างเรียนจะเป็นแบบต่อเนื่องแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนหลังเรียนจะเป็นการทดสอบครั้งเดียวแล้วประเมินผลได้ทันที ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรกำหนดเกณฑ์ไว้เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาตั้งแต่แรกเริ่มจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการของเนื้อหาสาระนั้นๆ ซึ่งจะทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.8.1.3 วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ

วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ กระทำได้ 2 วิธี คือ โดยใช้สูตรและการคำนวณแบบธรรมดาโดยไม่ใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

การใช้สูตรสามารถทำได้โดยใช้สูตรต่อไปนี้

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

หรือ $X/AX100$

เมื่อ $E1$ คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

Σx คือ คะแนนรวมของแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรม หรืองานที่ทำระหว่างเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือออนไลน์

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกปฏิบัติ ทุกชิ้นรวมกัน

N คือ จำนวนผู้เรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\Sigma F}{N} \times 100$$

B

หรือ $F/B \times 100$

เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ΣF คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียน

A คือ คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้ายของแต่ละหน่วย ประกอบด้วยผลการสอบหลังเรียนและคะแนนการประเมินงานสุดท้าย

N คือ จำนวนของผู้เรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้น กระทำได้โดยการนำคะแนนรวมแบบฝึกปฏิบัติ หรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรมกลุ่มหรือเดี่ยว และคะแนนสอบการเรียนมาช้อยตารางแล้วจึงคำนวณหา E_1/E_2

2. การใช้วิธีการคำนวณแบบธรรมดาโดยไม่ใช้สูตร

หากจำสูตรไม่ได้หรือไม่อยากใช้สูตรผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนก็สามารใช้วิธีการคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ได้ด้วยวิธีการคำนวณธรรมดา

สำหรับ E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของงานและแบบฝึกปฏิบัติ จะทำได้โดยการทำคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม แต่ละคนมารวมกันหาค่าเฉลี่ยและเทียบส่วนโดยเป็นร้อยละ

สำหรับ E_2 คือ ประสิทธิภาพผลลัพธ์ของการประเมินหลังเรียนของแต่ละสื่อหรือชุดการสอนทำได้โดยการเอาคะแนนจากการสอบหลังเรียน และคะแนนจากงานสุดท้ายของนักเรียนทั้งหมดรวมการหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนร้อย เพื่อหาค่าร้อยละ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพสามารถทำได้ 2 แบบคือ การใช้สูตรกับการคำนวณแบบธรรมดาโดยไม่ใช้สูตร ซึ่งทั้ง 2 วิธี ครูสามารถนำไปใช้ได้ตามความถนัด

2.8.1.4 การตีความหมายของผลการคำนวณ

หลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 ได้แล้วผู้หาประสิทธิภาพต้องตีความหมายของผลลัพธ์โดยยึดหลักการและแนวทาง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ดังนี้

ความคลาดเคลื่อนของผลลัพธ์ให้มีความคลาดเคลื่อน หรือความแปรปรวนของผลลัพธ์ได้ไม่เกิน .05 (ร้อยละ 5) จากช่วงต่ำไปสูง = 2.5 นั้นให้ผลลัพธ์ของค่า E1 หรือ E2 ที่ถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5% และสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5%

คะแนน E1 หรือ E2 ห่างกันเกิน 5% แสดงว่ากิจกรรมที่ให้นักเรียนทำการสอบหลังเรียนไม่ สมดุลกัน เช่น ค่า E1 มากกว่า E2 แสดงว่างานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่าการสอบหรือหาค่า E2 มากกว่าค่า E1 แสดงว่า การสอบง่ายกว่า หรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำจำเป็นที่จะต้องปรับแก้

หากสื่อหรือชุดการสอนได้รับการออกแบบ และพัฒนาอย่างมีคุณภาพค่า E1 หรือ E2 ที่คำนวณได้จากการทดสอบประสิทธิภาพ จะต้องใกล้เคียงกัน และห่างกันไม่เกิน 5% ซึ่งเป็นตัวชี้ที่จะ ยืนยันได้ว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อเนื่องตามลำดับขั้นหรือไม่ก่อนที่จะมีการเปลี่ยน พฤติกรรมขั้นสุดท้ายหรืออีกนัยหนึ่งต้องประกันได้ว่า นักเรียนมีความรู้จริงไม่ใช่ทำกิจกรรม หรือทำสอบ ได้เพราะการเอา

การประเมินในอนาคตจะเสนอผลการประเมินเป็นเลข 2 ตัวคือ E1 คู่ E2 เพราะจะทำให้ผู้อ่าน ผลการประเมินทราบลักษณะนิสัยของผู้เรียน ระหว่างนิสัยในการทำงานอย่างต่อเนื่องคงเส้นคงวา หรือไม่ จบการทำงานสุดท้ายว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใดเพื่อประโยชน์ของการกลั่นกรองบุคลากรเข้า ทำงาน

ตัวอย่างนักเรียน 2 คนคือเกษมกับปรีชา เกשמได้ผลลัพธ์ $E1/E2 = 78.50/82.50$ ส่วนปรีชาได้ ผลลัพธ์ $82.50/78.50$ แสดงว่านักเรียนคนแรกคือ เกשמ ทำงานและแบบฝึกปฏิบัติทั้งปีได้ 78% และสอบไล่ได้ 83% จะเห็นได้ว่ามีลักษณะนิสัยที่เป็นกระบวนการสู่นักเรียนคนที่ 2 คือปรีชาที่ได้ ผลลัพธ์ $E1/E2 = 82.50/78.50$ ไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การคำนวณหาค่า E1 และ E2 ถ้าสื่อการเรียนการสอนมี คุณภาพ จะต้องได้ค่าใกล้เคียงกันหรือห่างกันไม่เกินร้อยละ 5 เพราะหากค่า :1 มากกว่า E2 แสดงว่า งานที่มอบหมายอาจจะง่ายกว่าการสอบ หรือหากค่า E2 มากกว่าค่า E1 แสดงว่าการสอบง่ายกว่า หรือไม่สมดุลกับงานที่มอบหมายให้ทำ จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข

2.8.1.5 ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

เมื่อผลิตสื่อหรือชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตาม ขั้นตอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ต่อไปนี้

1. การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว

(1:1) เป็นการทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้สอนหนึ่งคน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือ ชุดการ สอนกับผู้เรียน 1-3 คนโดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเก่ง ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาใน การประกอบกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่าหงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจ หรือไม่ ประเมินการเรียนรู้จากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจงานที่มอบหมายให้ทำและทดสอบ หลังเรียน นำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพหากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระกิจกรรม

ระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวนี้ จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมากก่อนนำไปทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มนี้ E1/E2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2. การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม

(1:10) ภาพที่ผู้สอน 1 คนทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียน 6 ถึง 10 คน (คละผู้เรียนที่เก่ง ปานกลาง และอ่อน) ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรมสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน ทำไม่เข้าใจหรือไม่ การทดสอบประสิทธิภาพให้ประเมินการเรียนจากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจ และงานที่มอบให้ทำและประเมินผลลัพธ์ คือ การทดสอบแหล่งเรียนและงานสุดท้ายที่มอบให้นักเรียนทำส่งก่อนสอบประจำหน่วย ให้นำคะแนนมาคำนวณประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ดีขึ้นคำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10% นั่นคือ E1/E2 ที่จะได้มีค่าประมาณ 70/70

3. การทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม

(1:100) เป็นการทดสอบสมรรถภาพที่ผู้สอน 1 คน ทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอนกับผู้เรียนทั้งชั้น ระหว่างทดสอบประสิทธิภาพให้จับเวลาในการประกอบกิจกรรมสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนว่า หงุดหงิด ทำหน้าฉงน หรือทำท่าทางไม่เข้าใจหรือไม่ หลังจากทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามแล้ว ประเมินการเรียนจากกระบวนการ คือ กิจกรรมหรือภารกิจ และงานที่มอบให้ทำ ทดสอบหลังเรียนนำคะแนนมาคำนวณหาประสิทธิภาพ หากไม่ถึงเกณฑ์ต้องปรับปรุงเนื้อหาสาระ กิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนให้ดีขึ้นแล้วนำไปทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำกับนักเรียนต่างกลุ่ม อาจทดสอบประสิทธิภาพ 2-3 ครั้ง จนได้ค่าประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ขั้นต่ำ ปกติไม่น่าจะทดสอบประสิทธิภาพเกิน 3 ครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงแทนด้วย 1:100

ผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามใกล้เคียงกัน เกณฑ์ที่ตั้งไว้หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่ 2.5% ก็ให้ยอมรับว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากค่าที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า -2.5 และทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามซ้ำจนกว่าจะถึงเกณฑ์ จะหยุดกับกฎแล้วสรุปว่าชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือจะลดลงเพราะ "ถอดใจ" หรือยอมแพ้ไม่ได้ หากสูงกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 ก็ยอมรับว่าสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

หากค่าที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ + 2.5 ระดับเก่งขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง เช่น ตั้งไว้ 80/80 ก็ให้ปรับขึ้นเป็น 85/85 หรือ 90/90 ตามค่าประสิทธิภาพที่ทดสอบประสิทธิภาพได้

ตัวอย่าง เมื่อทดสอบหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่า สื่อชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ 83.5/85.4 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้า ตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อมีผลทดสอบประสิทธิภาพเป็น 83.5/85.4 ก็อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพแบ่งได้ 3 ขั้นตอนคือ การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม และการทดสอบประสิทธิภาพแบบรวม โดยการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว คือ การทดสอบโดยให้เด็กทดสอบด้วยตนเองไม่มีเพื่อนๆ คอยช่วยเหลือ ซึ่งคะแนนที่ได้อาจต่ำกว่าเกณฑ์ที่ไม่ต้องตกใจ เพราะสามารถปรับแก้ไขได้ ส่วนการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม เป็นการทดสอบที่นักเรียนคอยช่วยเหลือกันภายในกลุ่มการทดสอบในลักษณะนี้คะแนนที่ได้จะเพิ่มมากขึ้นกว่าแบบเดี่ยว สำหรับการทดสอบประสิทธิภาพแบบรวม เป็นการทดสอบกับนักเรียนทั้งชั้น สามารถทดสอบซ้ำได้หากคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ โดยทั้ง 3 ขั้นตอนนี้สามารถปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาสาระหรือกิจกรรมได้

2.9 ดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) เป็นการหาค่าประสิทธิภาพของสื่อและนวัตกรรมอีกรูปแบบหนึ่ง ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้สอนได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด เพราะตัวเลขจากการเปรียบเทียบทำให้สามารถทราบถึงพัฒนาการของการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนได้

2.9.1 ความหมายของค่าดัชนีประสิทธิผล

ชวลิต ชูกำแหง (2553) ได้ให้ความหมายของดัชนีประสิทธิผลเป็นค่าที่แสดง ถึงอัตราการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นมาจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่แล้ว แปลงจากที่นักเรียนได้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือนวัตกรรมนั้น ๆ

เผธิญ จิระการ (2554) สรุปดัชนีประสิทธิผลว่า คือตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนการทดสอบก่อน เรียนกับคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนเมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น ในการดูประสิทธิผลทางการสอน การวัดผลและประเมินผลสื่อการสอนนั้น ตามปกติจะมีการประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

อุบล ประดับโชติ (2555) ได้สรุปเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผลว่า เป็นค่าที่แสดงพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนของนักเรียน ซึ่งค่าที่คำนวณได้ควรถือเกณฑ์ 0.01 ขึ้นไป

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้อธิบายค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง วิธีการตรวจสอบคุณภาพสื่อเพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอน วิธีการสอนหรือนวัตกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนมากขึ้นเพียงใด โดยการนำเอาสื่อที่ได้รับการพัฒนาขึ้นไปทดลองกับผู้เรียน

ที่อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น แล้วนำผลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถอย่างชัดเจนและแม่นยำจากการใช้สื่อ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงให้เห็นว่าสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนที่ใช้นั้น สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนขนาดไหนโดยการทดสอบกับผู้เรียนด้วยสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนที่ผู้สอนออกแบบไว้ แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ผลการทดสอบ เพื่อให้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2.9.2 การหาค่าดัชนีประสิทธิผล

การหาค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการพัฒนาทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนเปรียบเทียบกับก่อนเรียนโดยแสดงค่าเป็นร้อยละ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอวิธีการหาค่าดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

เผชิญ กิจระการ (2554) ได้สรุปสูตรสำหรับการหาค่าดัชนีประสิทธิผล ดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{คะแนนรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้อธิบายถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อว่า หากต้องการทราบสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (Effectiveness เพียงใดให้นำสื่อที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับที่เหมาะสมกับสื่อที่ออกแบบไว้ แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจนแน่นอน การหาประสิทธิภาพของสื่อนิยามวิเคราะห์และแปลผลได้ 2 วิธีดังนี้

วิธีที่ 1 จากการพิจารณาของการพัฒนาเป็นการเปรียบเทียบระหว่างจุดเริ่มต้นกับจุด สิ้นท้าย เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนถ้าใช้วัดก่อนเรียน เรียกว่า การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และถ้าใช้วัดกับนักเรียนชุดเดิมหลังจากเรียนจบไปแล้ว เรียกว่า การทดสอบหลังเรียน (Post-test) การทดสอบทั้ง 2 ครั้งมาเปรียบเทียบกันอาจจำแนกได้ 2 กลุ่มคือ การพิจารณารายบุคคล และการพิจารณารายกลุ่ม

วิธีที่ 2 การหาประสิทธิภาพผลกรณิรายบุคคลตามแนวคิดของฮอฟแลนด์ (Harland) จะทำให้สารสนเทศชัดเจนขึ้น โดยการหาค่าดัชนีประสิทธิผลคะแนนของกลุ่มใช้สูตรดังนี้

$$E. 1 = \frac{\text{คะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน}}{\text{คะแนนสูงสุดที่นักเรียนสามารถทำได้} - \text{คะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การหาค่าดัชนีประสิทธิผล เป็นการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนว่า มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยสูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผลมีนักการศึกษาได้เสนอไว้มากมายหลายวิธี ซึ่งครูผู้สอนสามารถเลือกพิจารณานำไปใช้ได้ตามความถนัดของตนเอง

2.10 บริบทของโรงเรียนหนองฉันทเพลฮ่องแขวงประชาสรร

2.10.1 โรงเรียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 เดือนกรกฎาคม พ.ศ 2502 เป็นโรงเรียนประชาบาล ประเภทนายอำเภอจัดตั้งดำรงอยู่ได้ด้วยเงินงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ เดิมนักเรียนโรงเรียนนี้ไปเรียนที่โรงเรียนบ้านหนองทุ่มซึ่งอยู่ในตำบลเดียวกันต่อมาประชากรเพิ่มขึ้นการไปมาของนักเรียนค่อนข้างลำบากชาวบ้านได้ร่วมมือกับทางราชการซึ่งขณะนั้นมีนายพันจันทร์ คำภา เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายทองคำ บุญเชิด เป็นกำนันตำบลเก่าจึงได้ยื่นความจำนงค์ขอจัดตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้นต่อคณะนายอำเภอระหว่างนั้นนายเพิ่ม ดวงมาลา เป็นนายอำเภอจึงอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนได้โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นให้ชื่อว่า"โรงเรียนหนองฉันทเพล"

ปีพุทธศักราช 2503 คณะครูและชาวบ้านได้เสียสละแรงงานและทรัพย์สินส่วนตัวซ่อมรั้วถาวรใช้เสาไม้แก่นเนื้อแข็งพร้อมด้วยลวดหนาม 3 เส้นรอบบริเวณโรงเรียน

ปีพุทธศักราช 2505 คณะครูและชาวบ้านได้เสียสละเงินส่วนตัวสร้างโต๊ะม้านั่งของนักเรียนชนิดผู้จำนวน 30 ชุด

ปีพุทธศักราช 2504 ทางราชการได้จัดสรรงบประมาณแผ่นดินสร้างอาคารเรียนแบบ ป. 1 ฉ ขนาด 2 ห้องเรียนจำนวน 1 หลังใช้เงินงบประมาณ 30,000 บาททางโรงเรียนได้รับมอบเสาไม้เนื้อแข็งให้ผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นทุนสมทบมูลค่า 15,000 บาท

ปีพุทธศักราช 2509 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2509 ทางราชการได้โอนโรงเรียนประชาบาลทั้งประเทศจากเดิมสังกัดกระทรวงศึกษาธิการไปสังกัดการบริหารส่วนจังหวัดกระทรวงมหาดไทยโรงเรียนนี้สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ปีพุทธศักราช 2521 ได้เปิดขยายการศึกษาภาคบังคับจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีพุทธศักราช 2522 ได้รับการอนุมัติจากราชการ

ปีพุทธศักราช 2523 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2523 โอนโรงเรียนประถมศึกษาไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศครูทุกคนมีฐานะเป็นข้าราชการครูสังกัดส่วนกลาง

ปีการศึกษาปัจจุบัน นายไชยวัฒน์ ปัสสา ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนหนองฉันทเพลฮ่องแขวงประชาสรร ตั้งอยู่ หมู่ที่ 6 บ้านหนองฉันทเพล ตำบลหัวทุ่ง อำเภอพลจังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40120 ระดับที่เปิดสอน อนุบาล-ประถมศึกษาตอนปลาย อีเมล nongchunpel@gmail.com Facebook : โรงเรียนหนองฉันทเพลฮ่องประชาสรร

2.10.2 ข้อมูลนักเรียน (ข้อมูล ณ วันที่ 18 ธันวาคม 2567)

-จำนวนนักเรียนทั้งหมด 37 คน

-เพศชาย จำนวน 17 คน เพศหญิง จำนวน 20 คน

โรงเรียนหนองฉางเพลฮ่องแขวงประชาสรรได้รับคัดเลือกจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่นให้เป็น โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ และให้เริ่มใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1มัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไปจนครบทุกชั้นเรียนในปีการศึกษา 2559

ดังนั้น โรงเรียนจึงได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2559 เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็น กรอบและทิศทางในการดำเนินการ โดยได้เพิ่มเติมในส่วนที่เป็นความจำเป็นและความต้องการพัฒนา ของท้องถิ่น โดยได้นำเอาความเป็นท้องถิ่น เช่น วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ บุคคลสำคัญของท้องถิ่น ประเพณีของท้องถิ่นมาแทรกในรายวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติม และได้ประกาศใช้หลักสูตร สถานศึกษา พุทธศักราช 2551 ในปีการศึกษา 2559 เป็นต้นไป

2.10.3 ประวัติของสถานศึกษาพอสังเขป

โรงเรียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 22 เดือนกรกฎาคมพ.ศ 2502 เป็นโรงเรียนประชาบาลประเภท นายอำเภอจัดตั้งดำรงอยู่ได้ด้วยเงินงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการเดิมนักเรียนโรงเรียนนี้ไปเรียน ที่โรงเรียนบ้านหนองทุ่มซึ่งอยู่ในตำบลเดียวกันต่อมาประชากรเพิ่มขึ้นการไปมาของนักเรียนค่อนข้าง ลำบากชาวบ้านได้ร่วมมือกับทางราชการซึ่งขณะนั้นมีนายพันจันทร์ คำภา เป็นผู้ใหญ่บ้าน นายทองคำ บุญเชิด เป็นกำนันตำบลเก่าจึงได้ยื่นความประสงค์ขอจัดตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้นต่อคณะนายอำเภอ ระหว่างนั้นนายเพิ่ม ดวงมาลา เป็นนายอำเภอจึงอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนได้โดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นให้เชื่อว่า"โรงเรียนหนองฉางเพล"

2.10.4 ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลนักเรียน (ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567)

1. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสิ้น 37 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 17 คน และนักเรียนหญิง 20 คน
- 2.อนุบาล 13 คน ประถม 24 คน

ระดับชั้น	ชั้น	จำนวนนักเรียน		
		ชาย	หญิง	รวม
อนุบาลศึกษา	อนุบาลศึกษาปีที่ 1	-	1	1
	อนุบาลศึกษาปีที่ 2	6	4	10
	อนุบาลศึกษาปีที่ 3	1	1	2
	ประถมศึกษาปีที่ 1	4	1	5
	ประถมศึกษาปีที่ 2	1	3	4
	ประถมศึกษาปีที่ 3	1	1	2

ประถมศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4	1	2	3
	ประถมศึกษาปีที่ 5	-	3	3
	ประถมศึกษาปีที่ 6	3	4	7
	รวม	17	20	37

2.10.5 ข้อมูลบุคลากร

ข้อมูลบุคลากร ปีการศึกษา 2567 (วันที่ 1 ตุลาคม 2567)

บุคลากรทั้งหมด 8 คน

2.10.6 ทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

วิสัยทัศน์ (VISION)

โรงเรียนหนองฉางเพลย์อองแซงประชาสรรค์ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สร้างคนดี มีคุณธรรม นำเทคโนโลยีพัฒนาการเรียนรู้สู่ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

2.10.7 พันธกิจ (MISSION)

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ
2. พัฒนาให้ครูเป็นมืออาชีพในการจัดการเรียนการสอน
3. พัฒนาระบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.10.8 เป้าหมาย (GOAL)

1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ใน ๕ กลุ่มสาระหลัก
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองและพลโลกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
3. ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเป็นมืออาชีพ
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ
5. พัฒนาระบบ ICT เพื่อการศึกษา
6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตรงตามความต้องการของประเทศ

2.10.9 อัตลักษณ์โรงเรียน

“รู้วิชา รู้หน้าที่ มีคุณธรรม”

2.10.10 เอกลักษณ์สถานศึกษา

“สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ สานสัมพันธ์ชุมชน ทุกคนยิ้มง่ายใจใส”

2.10.11 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

โรงเรียนหนองฉางเพลย์อองแซงประชาสรรค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

2.10.12 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

โรงเรียนหนองฉางเพลย์แองประชาสรรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดย คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

2.ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3.ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่างๆที่เผชิญ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการ ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกัน ในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5.ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ใน ด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมี คุณธรรม

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.11.1 งานวิจัยในประเทศ

ศรินภา น้อยสว่าง (2562) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อ (1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง วัน สำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ (3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและหลังเรียนของนักเรียน และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 27 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ 2) แบบทดสอบวัดทางการเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.54/86.67 ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.7791 หรือร้อยละ 77.91 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สุพรรณษา ภูมิดี (2563) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอว์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง อัตราส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี การวิจัยในชั้นเรียนนี้มีจุดประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอว์ เรื่อง อัตราส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนหลังเรียนเรื่อง อัตราส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอว์ กับเกณฑ์ร้อยละ 80 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 23 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 26 คน โรงเรียนเทศบาล 1บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง อัตราส่วน โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊ก

ซอร์ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอร์ เรื่อง อัตราส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ที่ที่ดีขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ดีที่ระดับ..01 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ เรื่อง อัตราส่วน โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์คะแนนร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ดีที่ระดับ .01

ธีรศักดิ์ พูนเกศ (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ 2) เพื่อศึกษาทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และค่าที (Dependent t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์หลังเรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับดี

บจิตรา สมหมาย ประภาศ ปานเจียง และนงนภัสส์ มากชูชิต (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ (Jigsaw) ร่วมกับกับผังกราฟที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ภูมิภาคโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 การวิจัยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ร่วมกับผังกราฟที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่วิทยาลัยอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 45 คน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1)แผนการจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ร่วมกับผังกราฟิก จำนวนทั้งสิ้น 10 แผน รวมเวลาในการจัดการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสาระประวัติศาสตร์ จำนวน 45 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ค่าดัชนีประสิทธิผล และการทดสอบ

ลอบหาค่าที่ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ร่วมกับผังกราฟิก สาระวิชาประวัติศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ร่วมกับผังกราฟิก สาระวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.38/ 85.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ร่วมกับผังกราฟิก ส่งผลให้ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้สาระวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.5217 แสดงว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน ร้อยละ 52.17 และ 4) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ร่วมกับผังกราฟิก สาระวิชาประวัติศาสตร์ ในระดับมาก

พัชรี เคยตะคุและชินวัชร นิลเนตร (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพลเมืองดีของชาติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอจวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 การวิจัยวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพลเมืองดีของชาติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอจวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 รวมทั้งสิ้น 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพลเมืองดีของชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน ($\mu = 14.08$, $\sigma = 0.53$) สูงกว่า ก่อนเรียน ($\mu = 6.72$, $\sigma = 0.47$)

2.11.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

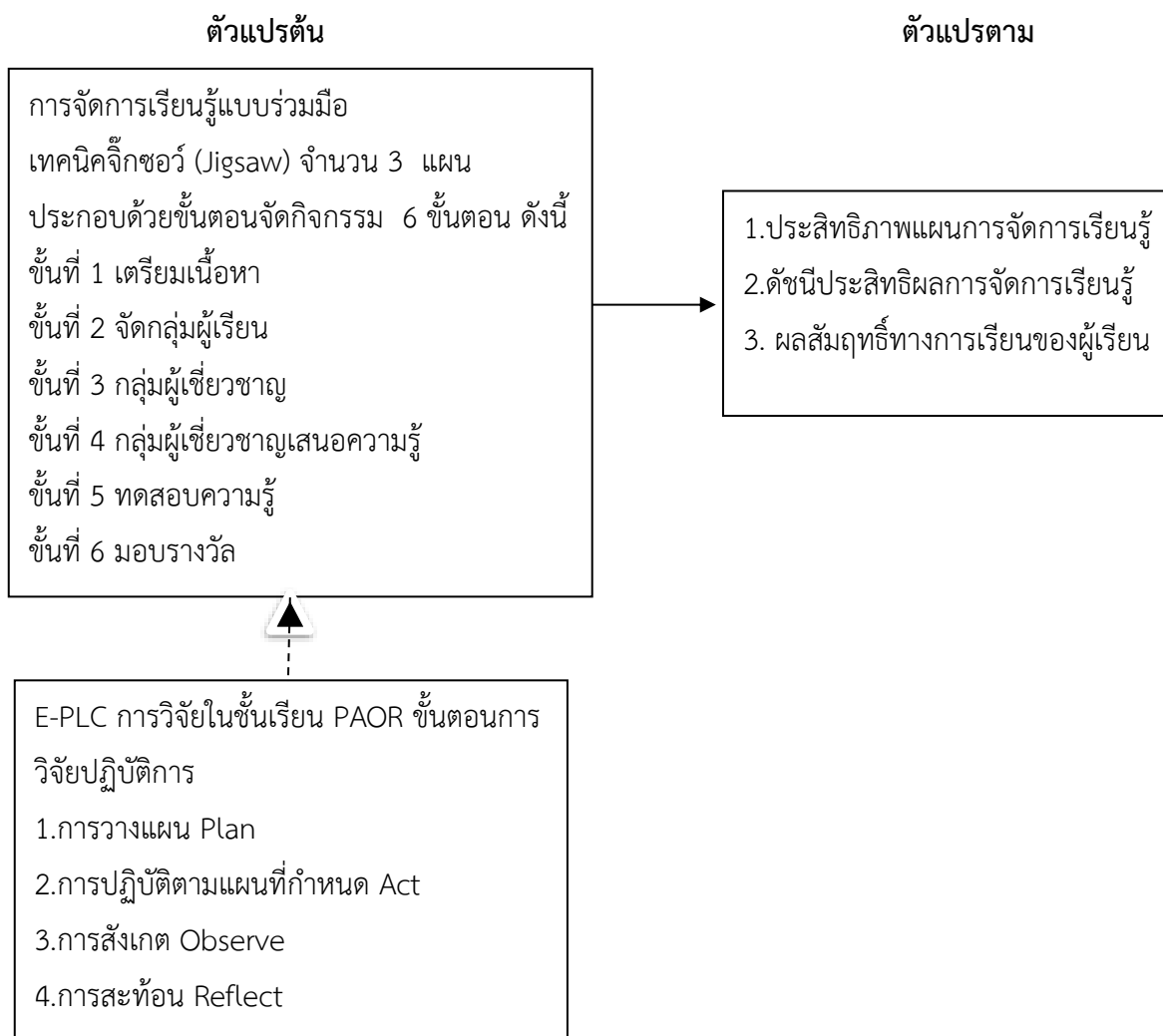
Sadler (2003) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาชีววิทยาของนักศึกษาระดับวิทยาลัยที่ไม่ได้เรียนเอกชีววิทยา โดยใช้ห้องเรียนขนาดกลางในการ ทดลอง จำนวน 6 ห้องเรียน วิชาเอกชีววิทยา จำนวน 5 ห้องเรียน ใช้การสอนแบบบรรยายตามปกติ มี จำนวนนักเรียน 349 คน และอีก 1 ห้องเรียนใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ เรียนด้วยวิธีสอนวิธีนี้ไม่มีความแตกต่างกันในการสร้างความสำเร็จทางวิชาการ และนักเรียนที่สอนแบบ ร่วมมือมีความมั่นใจสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบรรยายตามปกติ ในการประยุกต์ความรู้ วิชาชีววิทยาไปสู่วิชาอื่นๆ

Wicklund (2003) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนแบบรายบุคคลและการเรียนรู้แบบร่วมมือกันในมหาวิทยาลัยที่นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนในการศึกษาได้แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองใช้วิธีการสอนแบบร่วมมือ โดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ที่ประยุกต์มาใช้ในห้องเรียน กลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคล โดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ที่ประยุกต์มาใช้ในห้องเรียน กลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนแบบรายบุคคล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่าง กันในเรื่องการใช้เวลาในการทำงานส่งครูโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการทำส่งครูใช้เวลาน้อยกว่าที่เรียนเป็นรายบุคคล

Huang (2004) ได้ศึกษาด้านความคิดและจินตนาการของนักเรียนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการออกแบบสร้างนักร้าน กับนักเรียนเตรียมก่อนเข้าโรงเรียนจำนวน 8 คนในการสร้างจินตนาการในการออกแบบโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการศึกษาพบว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอนได้สร้างจินตนาการให้เด็กเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ชิ้นงานในการออกแบบนักร้านและช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาการด้านจินตนาการสูงขึ้น

2.12 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์องแสงประชาสรรค์ อำเภอพอ จังหวัดขอนแก่น มีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพล อ่างทอง ประจวบคีรีขันธ์ ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน โดยมี รายละเอียดดังนี้

- 3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา
- 3.2 วิธีดำเนินการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (PAOR)

3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหนองฉางเพล อ่างทอง ประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 4 คน เป็นนักเรียนชาย 1 คน นักเรียนหญิง 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 วิธีดำเนินการศึกษา

ในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพล อ่างทอง ประจวบคีรีขันธ์ ด้วยกระบวนการ E-PLC กระบวนการดำเนินงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action Research ตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988) ประกอบด้วย กิจกรรมการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลัก คือ

- 1) การวางแผนเพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (planning)
- 2) ลงมือปฏิบัติการตามแผน (action)
- 3) สังเกตการณ์ (observation)
- 4) สะท้อนกลับ (reflection)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉาง

เพลย์อองแสงประชาสรร ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 คน ดำเนินการตามขั้นตอน (องอาจ นัยวัฒน์, 2548) ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning)

1.1 ผู้ศึกษาศึกษาทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ ตำรา หนังสือ คู่มือ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รายละเอียดของสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพ ดัชนีประสิทธิผล บริบทของโรงเรียนหนองฉางเพลย์อองแสงประชาสรร ตำบลหัวทุ่ง อำเภอลพบุรี จังหวัดลพบุรี ขอนแก่นตลอดจนงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในประเทศ

1.2 ผู้ศึกษาสร้างการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

1.3 กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.4 วางแผนประสานงานการจัดตั้งทีม E-PLC และจัดตั้งทีม E-PLC ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ครูร่วมวิชาชีพ ศึกษานิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์ ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจและครูผู้สอน

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action)

2.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมเนื้อหา

ขั้น 1.1 ครูผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาที่จะสอนออกเป็นเรื่องย่อยๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกของกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกลุ่มผู้เรียน

ขั้น 2.1 ครูผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ กลุ่มละ 2 คน ประกอบด้วยสมาชิกคนละคนทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน เป็นกลุ่มพื้นฐานมอบหมายสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน

ขั้นที่ 3 ขั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups)

ขั้น 3.1 ผู้เรียนได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงานและศึกษาค้นคว้าปฏิบัติร่วมกัน สรุปเนื้อหาสาระจัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ

ขั้นที่ 4 ขั้นเสนอความรู้

ขั้น 4.1 ผู้เรียนแต่ละกลุ่มกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วผลัดกันเปลี่ยนหมุนเวียนกันอธิบายให้ความรู้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ละคนจนครบ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนเพื่อให้เกิดความ

เข้าใจอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 ขั้นทดสอบความรู้

ขั้น 5.1 ครูผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ที่ครอบคลุมทุกหัวข้อที่เรียนรู้ ให้คะแนนเป็นรายบุคคล นำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 6 ขั้นมอบรางวัล

ขั้น 6.1 ครูผู้สอนมอบรางวัลหรือคำชมเชยกลุ่มที่ได้ คะแนนสูงสุด

2.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เปิดชั้นเรียนสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางแผนไว้

2.3 บันทึกคลิปวิดีโอในขณะการจัดการเรียนการสอนจนครบเวลาตามแผนที่กำหนดและตัดต่อคลิปการสอนเพื่อสรุปภาพการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตัดต่อคลิปไม่เกิน 15 นาที โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC

วงรอบที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย
จำนวน 1 ชั่วโมง

วงรอบที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องเส้นทางพุทธองค์ จำนวน 1 ชั่วโมง

วงรอบที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องพุทธสาวก สามเณรราหุล จำนวน 1 ชั่วโมง

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 ผู้ศึกษาทำการบันทึกผลหลังสอนในแต่ละครั้ง มาบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จดบันทึกตามสภาพการณ์จริงที่เกิดขึ้น เพื่อเก็บเป็นข้อมูลที่จะนำมาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

3.2 สังเกตกระบวนการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือที่ขั้นสังเกตที่สร้างขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 รวบรวมข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมใบงาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง ข้อมูลสารสนเทศ ด้วยกระบวนการ E-PLC และนำข้อมูลที่ได้ไปสะท้อนผลการทำงานในขั้นการสะท้อนผลการปฏิบัติ

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

4.1 ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการเปิดชั้นเรียนในวงรอบที่ 1 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เสนอต่อทีม E-PLC รายงานขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนไปถึงขั้นตอนสุดท้าย สรุปรายงานปัญหาและอุปสรรค และเปิดคลิปวิดีโอ สรุปการสอน 15 นาที ให้ทีม E-PLC ได้รับชมร่วมกัน

4.2 ทีม E-PLC ได้ร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมินผลการจัดกิจกรรมแผนการสอน

ในวงรอบที่ 1 เสนอข้อควรปรับปรุงและให้คำแนะนำในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ไปจนถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.3 ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลที่ทีม E-PLC ได้ร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ และประเมินผลการจัดกิจกรรมแผนการสอน เพื่อจะนำไปสู่การปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวางแผนการปฏิบัติการสอน ในวงรอบที่ 2 และวงรอบ 3 ต่อไป เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างประชาสรร ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างประชาสรร ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ชั่วโมง เป็นการศึกษาแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการวิจัยศึกษา One Group PretestPosttest Design ที่มีการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายเพียงหนึ่งกลุ่ม และมีการทดสอบก่อนและหลังการ ทดลอง จากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อศึกษา เปรียบเทียบผล ซึ่งมีรูปแบบการศึกษา แสดงในตารางที่ 3.1 ดังต่อไปนี้ (อรพินทร์ ชูชม, 2552)

ตารางที่ 3.1 : รูปแบบการศึกษา One Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อนเรียน (Pretest)	การทดลอง (Treatment)	ทดสอบหลังเรียน (Posttest)
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ แทน การทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pretest)

X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

T₂ แทน การทดสอบหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Posttest)

ผู้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยมีขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

3.2.1 ผู้ศึกษาแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และแบ่งกลุ่มนักเรียนคละตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเลือกแบ่งกลุ่มนักเรียนให้มีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนคละเท่าๆ กัน

3.2.2 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้แบบทดสอบวัดผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 20 ข้อ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น และบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนก่อนเรียน

3.3.3 ผู้ศึกษาดำเนินการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เป็นเวลา 3 ชั่วโมง ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 3 แผน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 : แสดงการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

แผนการเรียนรู้ที่	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)
1	พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย	1
2	เส้นทางพระพุทธองค์	1
3	พุทธสาวก สามเณรราहुล	1

3.3.4 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครบทุกแผนเป็นเวลา 3 ชั่วโมง ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 30 ข้อ โดยเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับ แบบทดสอบก่อนเรียนแต่มีการเรียงสลับข้อสลับตัวเลือก และบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนน หลังเรียน (Posttest)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็นจำนวน 3 แผน แผนการจัดการ เรียนรู้ละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 3 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางพระพุทธองค์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พุทธสาวก สามเณรราहुล

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.4 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เพื่อจะนำไปทดลองใช้จริงใน ปีการศึกษา 2567 โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ตามลำดับ ดังนี้

3.4.1 การสร้างการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นจำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.4.1.1 ศึกษาทฤษฎีและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

3.4.1.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างประชาสรรปรับปรุง พุทธศักราช 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คู่มือการวัดและประเมินผลทางการเรียน

3.4.1.3 วิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชาที่ต้องการให้เกิดแก่ตัวผู้เรียน เมื่อได้เรียน เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.4.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยให้สัมพันธ์กับเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยมาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอัน พึงประสงค์ ชิ้นงาน หรือภาระงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล เกณฑ์การ ประเมิน และเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ สร้างจำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางพระพุทธองค์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พุทธสาวก สามเณรราहुล ซึ่งการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ Jigsaw) มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย (1) ขั้นเตรียมเนื้อหา (2) ขั้นจัดกลุ่มเรียน (3) ขั้นกลุ่มเชี่ยวชาญ (Expert Groups) (4) ขั้นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเสนอความรู้ (5) ขั้นทดสอบความรู้ และ (6) ขึ้นมอบรางวัล

3.4.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง ความเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ดร.ประสงค์ ต่อโชติ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนันท์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
3. ดร.เสถียร เหล่าประเสริฐ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3.4.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง ความเหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) นายไชยวัฒน์ ปัสสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองฉินเพลอฮองแขวงประชาสรวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2) นางสาวอารียา หลวงแพ่ง ตำแหน่ง ครู โรงเรียนหนองฉินเพลอฮองแขวงประชาสรวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3) นางพรวิภา ชดช้อย ตำแหน่ง ครู โรงเรียนหนองฉินเพลอฮองแขวงประชาสรวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณา ความสอดคล้อง ความเหมาะสมของภาษา ครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล และประเมินความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมี เกณฑ์การประเมินดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.4.1.7 นำคะแนนผลการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

3.4.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คนที่กำลังศึกษาใน ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหนองฉินเพลอฮองแขวงประชาสรวง

3.4.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่องศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามแนวการสร้างและหาคุณภาพแบบอิงเกณฑ์ ดังนี้

3.4.2.1 ศึกษาวิธีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2566 และศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.4.2.2 ศึกษาหลักสูตรโรงเรียนหนองฉินเพลอฮองแขวงประชาสรวงปรับปรุง พุทธศักราช 2566 คำอธิบาย รายวิชา สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และศึกษาตารางวิเคราะห์ข้อสอบ ของกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3.4.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้ครอบคลุม เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.4.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ดร.ประสงค์ ต่อโชติ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
3. ดร.เสถียร เหล่าประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3.4.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ตรวจสอบ พิจารณา และประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประกอบด้วย

1) นายไชยวัฒน์ ปัสสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรวงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2) นางสาวอารียา หลวงแพ่ง ตำแหน่ง ครู โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3) นางพรวิภา ชดช้อย ตำแหน่ง ครู โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พิจารณา และประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

3.4.2.4 นำคะแนนผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

3.4.2.5 นำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ไปจัดพิมพ์และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์

3.4.2.6 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายชื่อที่มีค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-1.00 จำนวน 30 ข้อ และนำมา

วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรของ Lovett ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

3.4.2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์มาจัดพิมพ์ เพื่อนำไป ทดลองใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน ที่กำลังศึกษาใน ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหนองฉางเพลย์องแสงประชาสรรค์ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แล้วนำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนน เพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

3.5.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน เป็นเวลา 3 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 1 พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางพระพุทธองค์ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พุทธสาวก สามเณรราहुล

3.5.3 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เรื่อง ศาสนาของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเป็น แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียนแต่มีการเรียงสลับข้อสลับตัวเลือก แล้วนำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด หรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็น คะแนนทดสอบหลังเรียน (Posttest)

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป

3.6 ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยใช้สูตรการหาค่า E_1/E_2

3.6.2 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC

3.6.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอฮ้างแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานของวิลค็อกซัน (Wilcoxon-signedrank test)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.7.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.7.1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

3.7.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
	X	แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$\sum X$	แทน	ผลบวกของคะแนนในกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.7.2.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

1. วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

2. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตร (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ดังนี้

คำนวณหาค่า 80 ตัวแรก โดยใช้สูตร E_1

$$E_1 = \frac{\sum X}{\frac{N}{A}} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนที่ได้จากชุดกิจกรรมระหว่างเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของชุดกิจกรรมระหว่างเรียนทุกแผนรวมกัน

คำนวณหาค่า 80 ตัวหลัง โดยใช้สูตร E_2

$$E_2 = \frac{\sum X}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum F$	แทน	ผลรวมคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

3. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกณฑ์ประสิทธิผลที่ได้จะต้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 ใช้สูตรดังนี้

$$E.I. = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ	$E.I.$	แทน	ดัชนีประสิทธิผล
	P_1	แทน	ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน
	P_2	แทน	ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน
	Total	แทน	ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

3.7.2.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. วิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด: 2560) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้กับ
จุดประสงค์การเรียนรู้

$$\frac{\sum R}{N} \quad \text{แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด} \\ \text{แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ให้คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบกับตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบกับตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบกับไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่นำมาใช้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

2. วิเคราะห์หาค่าความยาก (P) เป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สูตร
(บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของแต่ละข้อ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบ

3. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธี
วิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์ของ Brennan ค่าอำนาจจำแนกที่หาโดยวิธีนี้เรียกว่า ดัชนีบี (B-Index หรือ
Brennan Index) ใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553) ดังนี้

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ

U แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

L แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก

N_1 แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์

N_2 แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้
สูตร ของ Lovett (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553)

$$r_{cc} = 1 - \frac{K \sum X_i - \sum X_i^2}{(K - 1) \sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ	rcc	แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน จำนวนข้อสอบทั้งหมด
	X_i	แทน คะแนนสอบของนักเรียนแต่ละคน
	c	แทน คะแนนจุดตัดการผ่านเกณฑ์
	$\sum X_i$	แทน ผลรวมของคะแนนนักเรียนทุกคน

3.7.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ผู้ศึกษาใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยคำนวณจากสูตร การทดสอบสมมติฐานของวิลค็อกซัน (Wilcoxon-signed rank test)

$$T = \min |\sum R_i^+, \sum R_i^-|$$

เมื่อ $\sum R_i^+$ และ $\sum R_i^-$ คือ ผลรวมของอันดับของ D_i ที่มีเครื่องหมายบวกและลบตามลำดับ

T คือ ค่าของผลรวมของอันดับที่มีค่าน้อยกว่า (ไม่คิดเครื่องหมาย) ระหว่างอันดับที่มีเครื่องหมายบวกและอันดับที่มีเครื่องหมายลบ

3.8 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (PAOR)

ผู้ศึกษาดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมีกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล โดยดำเนินการต่อเนื่องกันไป จนกว่าจะพึงพอใจหรือได้ข้อสรุปที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อมุ่งพัฒนา และปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.8.1 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้น Plan) เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาสำคัญที่ต้องการให้มีการแก้ไข ทีม E-PLC วางแผนร่วมกัน สำรวจสภาพปัญหาว่าเป็นอย่างไร ปัญหาที่ต้องการแก้ไขต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง ในการ วางแผนมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด จากนั้นได้นำปัญหามาทำการออกแบบ แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการสอนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพปัญหาที่พบ

3.8.1.1 วิเคราะห์ปัญหา (ขั้น Plan) วิเคราะห์สภาพและปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการหาโครงสร้างของปัญหาอย่างเป็นระบบ ทบทวนปัญหาอย่างกว้างขวางร่วมกันนำแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์มาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์องแสงประชาสรร

ด้วยกระบวนการ E-PLC และคำนึงว่ากิจกรรมนั้นต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง ต้องแก้ไขอย่างไร และผู้ใดรับผิดชอบ

3.8.1.2 วิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้น Plan) การวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้นั้น เพื่อหาข้อที่ควรปรับปรุงและพัฒนาแผนการ จัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น วิพากษ์โดยทีม E-PLC สำหรับการศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ ด้วยกระบวนการ E-PLC

3.8.1.3 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้น Plan) เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ ด้วยกระบวนการ E-PLC แล้วผู้ศึกษาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการ เรียนรู้ตามคำแนะนำ

3.8.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้งาน (ขั้น Acting) เมื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้ศึกษาดำเนินการสอนตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ ด้วยกระบวนการ E-PLC เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมดจำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 3 ชั่วโมง

3.8.3 ขั้นสังเกต (ขั้น Observation) ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมมีการสังเกต จดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดหวังและไม่คาดหวังขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่วางไว้สิ่งที่ได้จากการสังเกตเป็นกระบวนการของการปฏิบัติการ การสังเกตครั้งนี้รวมถึงการรวบรวมผลการปฏิบัติที่เห็นด้วยตา การได้ฟัง รวมทั้งการใช้ เครื่องมือ เช่น แบบทดสอบซึ่งนำมาใช้ขณะที่กำลังดำเนินการทำการปฏิบัติการวิจัย

3.8.4 ขั้นสะท้อนผล (ขั้น Reflection) เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำวิจัยปฏิบัติการ เป็นการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการปัญหาหรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติการที่ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำการตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นโดยผ่านการอภิปรายปัญหา ซึ่งจะได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเป็นพื้นฐานข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงและวางแผนปฏิบัติต่อไป โดยวงจรของ 4 ขั้นตอนดังกล่าวจะมีลักษณะการดำเนินการเป็นบันไดเวียน (Spiral) และกระทำซ้ำตามวงจรจนกว่าจะได้ผลปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการกระบวนการ E-PLC ตามขั้นตอน PAOR จำนวน 3 วงรอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการสรุปผลการศึกษาต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มประชากร

μ แทน ค่าเฉลี่ยประชากร (Mean)

Σ แทน ผลรวม

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

E1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

E.I. แทน ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index)

P value แทน ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ

z แทน สถิติใช้ค่าสถิติการทดสอบค่าที่ z (Wilcoxon signed rank test)

* แทน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

** แทน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ลำดับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จำนวน 3 ตอน ดังนี้

4.2.1.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉัตรเพลย์อ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

4.2.1.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉัตรเพลย์อ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC

4.2.1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉัตรเพลย์อ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 1 ตอน ดังนี้

4.2.2.1 สรุปผลเชิงคุณภาพ การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉัตรเพลย์อ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.3.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉัตรเพลย์อ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉัตรเพลย์อ่องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้ใช้สูตรการหาค่า E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไว้ที่ 80/80 โดยการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) ได้จากการวัดและประเมินผลคะแนนระหว่างเรียนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย ของแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวนทั้งหมด 3 แผนและประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนแล้วในแต่ละแผน ผลดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนรวม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์

เลขที่ นักเรียน	ทดสอบ ก่อนเรียน (30 คะแนน)	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนน ระหว่างเรียน (กระบวนการ : E1)	คะแนน ทดสอบ หลังเรียน (ผลลัพธ์: E2)
		แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 1 (10)	แผนกาจัดการ เรียนรู้ที่ 2 (10)	แผนการจัดการ เรียนรู้ที่ 3 (10)	30	30
		10	10	10		
1	19	7	8	9	24	25
2	20	7	9	9	25	26
3	22	7	9	10	27	27
4	20	8	9	10	27	27
Σ	81	29	35	38	103	105
μ	20.25	7.5	8.75	9.5	25.70	26.25
σ	1.09	0.5	0.43	0.5	1.71	0.96
E ₁ คือประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน						
E ₂ คือประสิทธิภาพของผลลัพธ์					E ₁ = 85.83	E ₂ = 87.50

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E₁) คิดเป็นร้อยละ 85.83 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E₂) คิดเป็นร้อยละ 87.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E₁/E₂ เท่ากับ 85.83 / 87.50

4.3.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC ผลปรากฏดังตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

จำนวน นักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล (E.I)
		ทดสอบก่อน เรียน	ทดสอบหลัง เรียน	
4	30	81	105	0.6176

จากตารางที่ 4.2 พบว่าคะแนนรวมการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียนทุกคนเท่ากับ 81 คะแนน คะแนนรวมของการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทุกคนเท่ากับ 105 คะแนน ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6176 หรือคิดเป็นร้อยละ 61.76 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0.50 หรือร้อยละ 50

4.3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC ปรากฏดังตาราง 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.3 คะแนนรวม ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

เลขที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน(30)	คะแนนทดสอบหลังเรียน(30)
1	19	25
2	20	26
3	22	27
4	20	27
รวม(Σx)	81	105
μ	20.25	26.25
σ	1.09	0.96
ร้อยละ	67.50	87.50

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้นโดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนน เท่ากับ 81 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 คะแนน ($\mu = 20.25$, $\sigma = 1.09$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 105 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 คะแนน ($\mu = 26.25$, $\sigma = 0.96$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed rank test) ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.4 จำนวนคู่คะแนนที่เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของอันดับ ผลรวมอันดับค่าสถิติทดสอบ ที่ และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน

ตัวแปรที่ทดสอบ	ผลการเปรียบเทียบ	n	Mean Rank	Sum of Ranks	Z	P
หลังเรียน ก่อนเรียน	Positive Ranks	4	2.75	11.00	1.826**	0.0678
	Negative Ranks	0	0	0		
	Ties	0				
	Total	4				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบอันดับของคะแนนหลังเรียนกับก่อนเรียน พบว่ามีคะแนนสูงขึ้น 4 ค่า ค่าเฉลี่ยของอันดับเท่ากับ 2.75 ผลรวมอันดับเท่ากับ 11.00 ค่าทดสอบ z เท่ากับ 1.826** เมื่อพิจารณาระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ (Jigsaw) พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.4.1 สรุปผลเชิงคุณภาพ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางพิทยาสรรค์ จังหวัดสุโขทัย ด้วยกระบวนการ E-PLC

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามวงจร PAOR ในการดำเนินการ กระบวนการ E-PLC จำนวน 3 วงรอบ ดังนี้

4.4.1.1 ขั้นตอน P : การวางแผน (Plan)

1) วิเคราะห์ปัญหา พบว่า ผลการเรียนรู้ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยต่ำเนื่องจากสภาพการจัดการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่ไม่มีความหลากหลาย ทำให้นักเรียน ขาดความสนใจ และคิดว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ส่งผลให้นักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ขาดทักษะใน การเรียนรู้และใช้วิธีแก้ไขได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมกับ พัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน มีการลำดับเนื้อหาความยากง่ายและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เรียนมีความใฝ่เรียนรู้และมีความสุขในการเรียน ครูต้องใช้นวัตกรรมและสื่อการสอนที่สอดคล้องกับ พัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหา รวมถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ที่เหมาะสมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการเรียนรู้ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและการทำ กิจกรรมการเรียนรู้

2) วิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ สรุปผลการวิพากษ์ ครูต้องดำเนินการ เตรียมการเพื่อใช้ นวัตกรรมและสื่อการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน สอดคล้องเชื่อมโยงกับประเด็น ปัญหา รวมถึงการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนที่เหมาะสม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการเรียนรู้ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนการวิเคราะห์ผู้เรียน และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ควรมีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน เทคนิคการสอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้มีคุณภาพและความน่าเชื่อถือและให้ครูผู้สอนแก้ไข ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี และนำไปสู่การปฏิบัติ การเปิดชั้นเรียน

4.4.1.2 ขั้นตอน A : การปฏิบัติ (Act)

1) เปิดชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์องแสงประชาสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC ครูผู้สอนได้มีการแสดงออกในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง มี การเตรียมการสอน ทั้งด้านสื่อการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดเตรียมบรรยากาศของชั้นเรียน มีการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน มีการแสดงออกในการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้วยการปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเมตตา เอาใจใส่ผู้เรียนด้วยความเสมอภาคเข้าใจพฤติกรรมและพัฒนาการตามช่วงวัยของนักเรียนบริการวิชาการด้วยความรัก ความเมตตาเอาใจใส่ ช่วยเหลือและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

การเปิดชั้นเรียนและดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ก้าวหน้าขึ้น และบรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ นักเรียนมีความเข้าใจด้านทักษะการเรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านสมรรถนะ ทักษะ และเกิดการพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้การเรียน เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น การเรียนรู้ภายในระยะเวลาอันจำกัด และเนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างด้านกายภาพ อาจส่งผลให้นักเรียนบางรายยังไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาได้ทัน

4.4.1.3 ขั้นตอน O: การสังเกตการณ์ (Observation)

1) การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ผู้ศึกษาได้สังเกตการณ์และรวบรวมผลการปฏิบัติการในขั้นตอน A การปฏิบัติ ซึ่งเป็นการเปิดชั้นเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตพฤติกรรมร่วมกับการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น จำนวน 3 แผน

4.4.1.4 ขั้นตอน R : การสะท้อนผล (Reflection)

1) ประชุมสะท้อนคิดหลังเปิดชั้นเรียน ผู้ศึกษาได้สรุปการดำเนินงาน 3 วงรอบ ดังนี้

1.1) สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 3 วงรอบของสมาชิก E-PLC

1.1.1) ครูผู้สอน : ครูผู้สอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ้างประชาสรร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนดำเนินการสอนด้วยความเอาใจใส่ มีความเสมอภาค มีการเตรียมตัวเตรียมสื่อการสอน และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครูด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้รับบริการและผู้ร่วมวิชาชีพ

1.1.2) ครูพี่เลี้ยง: แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน บทเรียนที่เลือกใช้สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน ครูผู้สอนมีการเตรียมตัว เตรียมสื่อการสอน รวมถึงการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การคัดเลือกเทคนิควิธีการสอน เทคนิคการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน ผู้สอนมีความเมตตากรุณาต่อนักเรียน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่จัดการเรียนรู้

1.1.3) ศึกษาพิเศษ: แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัด การเรียนรู้ได้ดี มีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์จริง

1.1.4) ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ: ครูผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้รับความรู้และมีการพัฒนาทักษะการบริการเครื่องดื่ม ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมเรียนรู้ด้วยความ เป็นกัลยาณมิตร

1.1.5) อาจารย์นิเทศก์: นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์จากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ผลการเรียนรู้เมื่อครบกระบวนการแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางบวก นักเรียนมีความสุขในการเรียนและกล้าแสดงออก

1.1.6) ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้: ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้เกิดความไว้วางใจ และกล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนกล้าถามกล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนเองทราบหรือเกิดความสงสัย ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างกัน อันเป็นผลให้การเรียนรู้เป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ และเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้

1.1.7) ผู้อำนวยการโรงเรียน: นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน เนื่องจากครูผู้สอนมีการจัดระบบ มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ทำให้การเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูสามารถวางตนเป็นต้นแบบในการเรียนและการดำเนินชีวิต

1.2) สรุปผลการดำเนินงานทั้ง 3 วงรอบของครูผู้สอน

1.2.1) แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสามแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกันดี ผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานและตัวชี้วัด เป็นไป ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แผนการจัดการเรียนรู้เหมาะกับ พัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน มีการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นตลอดการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.2) แนวปฏิบัติที่ดีเลิศ (Best Practice) พบว่า การเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีส่วนในการหาข้อเสนอแนะ และตั้งข้อสังเกตถึงข้อดีข้อเสียของการเรียนรู้นั้น ๆ ครูผู้สอนและนักเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ และนักเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง

1.2.3) ผลที่เกิดแก่นักเรียน พบว่า ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเองตามแนวทางความเป็นครูที่ดีมีจรรยาบรรณของวิชาชีพครู เมื่อครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแล้ว จึงจะสามารถเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบในการดำเนินชีวิตให้แก่กันได้ นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลอแข่งประชาสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด

1.2.4) ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ได้แก่ ทีม E-PLC ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ได้รับคำแนะนำด้านความรู้และประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญหลายท่านและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการวิพากษ์ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง

1.2.5) ผลที่เกิดกับครูผู้สอนจากการดำเนินกิจกรรม E-PLC ครูผู้สอนได้เรียนรู้วิธีการรับมือกับนักเรียนที่มีความแตกต่างทางพฤติกรรม วิธีการจัดการชั้นเรียนที่ดี วิธีการใช้เทคนิคการสอน รวมถึงการ

ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งได้เรียนรู้ ตระหนักรู้ และเพิ่มพูนจรรยาบรรณทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน

1.2.6) การนำข้อคิดเห็นและประสบการณ์ในการดำเนินงาน E-PLC ไปพัฒนาตนเอง ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้านจรรยาบรรณต่อตนเองด้วยการมีระเบียบวินัยในตนเอง การพัฒนาทางวิชาการ การพัฒนาบุคลิกภาพและเทคโนโลยีสารสนเทศครูผู้สอนควรมีการใช้การเสริมแรงทางลบในการจัดการชั้นเรียน หากมีนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมทางลบ การควบคุมชั้นเรียนควรเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและแผนการสอน ครูผู้สอนต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการด้วยความรัก ความเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ด้วยวิธีที่เร้าต่อการเรียนรู้ของผู้สอนและผู้เรียน ควรมีโอกาสได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียน รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนค้นพบ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ต่อไป

จากผลการดำเนินการตามวงจร PAOR และการสะท้อนผลการดำเนินงาน E-PLC INACTION ทั้งสามวงจรรอบ ผู้ศึกษาสรุปผลการดำเนินร่วมกับสมาชิก E-PLC ทั้งหมด 8 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ ศึกษานิเทศก์ อาจารย์นิเทศก์ ครูผู้สอน และครูเพื่อนร่วมเรียนรู้ 2 ท่าน สามารถสรุปผลเชิงคุณภาพได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ่องแขวงประชาสรร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC แผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความยืดหยุ่น มีการปรับแผนการสอนให้เข้ากับบริบทของผู้เรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับพัฒนา การตามช่วงวัยของผู้เรียน บทเรียนที่เลือกใช้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียน ครูและนักเรียนมีโอกาสดำเนินการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้นผู้สอนมีการเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย และน่าสนใจ ผู้สอนมีการควบคุมชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เป็นไปในแนวทางที่ดี เพื่อให้ นักเรียนมีความสุขในการเรียนมีการวิเคราะห์ผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน รวมถึงมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือของสมาชิกในทีม E-PLC ที่ทำให้เห็นว่าเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮ่องแขวงประชาสรร มีคุณภาพและที่น่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ได้จริง และผลการเรียนรู้ที่เกิดจากแผนดังกล่าว ทำให้นักเรียนมีความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมทางการเรียนรู้ไปในทางที่ดีขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์แองประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์แองประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์แองประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 85.83 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 87.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E_1/E_2 เท่ากับ 85.83 / 87.50

5.1.2 ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์แองประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ ($E.I$) โดยรวมเท่ากับ 0.6176 หรือนักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 61.76

5.1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลย์แองประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้นโดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 81 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 คะแนน ($\mu = 20.25$, $\sigma = 1.09$) คิดเป็นร้อยละ 67.50 ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 105 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ

26.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 คะแนน ($\mu = 26.25$, $\sigma = 0.96$) คิดเป็นร้อยละ 87.50 เมื่อเปรียบเทียบค่า Z พบว่า Z ที่ได้จากการคำนวณมีค่า 1.826 ** และจากค่า Sig ที่ได้เป็น 0.0678 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าวิกฤต และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลอ์องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลอ์องแขวงประชาสรร ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 85.83 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 87.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E_1/E_2 เท่ากับ 85.83 / 87.50 หมายความว่า คะแนนจากการทำกิจกรรมและการทดสอบย่อยระหว่างเรียนเป็นไป ตามเกณฑ์ ส่วนคะแนนผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานและค้นหาข้อมูลด้วยตนเองโดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันไป คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้าน การเรียนและการทำงาน นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่าช่วยอธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในกลุ่มที่มีความสามารถต่ำกว่าให้เข้าใจ ประกอบกับการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนสนใจในการเรียนและได้รับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการจัดทำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบ แก้ไขจากทีม E-PLC ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง วิธีแก้ปัญหาเพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปจิตรา สมหมาย ประภาศ ปานเจียง และนงนภัสส์ มากชูจิต (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ร่วมกับกับผังกราฟที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ภูมิภาคโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 16 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ร่วมกับกับผังกราฟิก สาระวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 86.38/ 85.88 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยังสอดคล้องกับ

5.2.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้ ($E.I$) โดยรวมเท่ากับ 0.6176 โดยค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ด้วยกระบวนการ E-PLC แสดงว่า

พัฒนาการของนักเรียนจากก่อนเรียนและหลังเรียนว่ามีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริภา น้อยสว่าง (2562) ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.7791 หรือร้อยละ 77.91 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรรา สมหมาย ประภาศ ปานเจียง และนงนภัสส์ มากชูชิต (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ร่วมกับกับผังกราฟที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ภูมิภาคโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ผลการวิจัยพบว่า ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้สาระวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.5217 แสดงว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นจากคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน ร้อยละ 52.17

5.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉินเพลย่องแขวงประชาสรร ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนาของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกระบวนการ E-PLC มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 81 คะแนน ($\mu = 20.25, \sigma = 1.09$) และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 103 คะแนน ($\mu = 26.25, \sigma = 0.96$) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนแบบกระตือรือร้น ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง เพราะเป็นรูปแบบวิธีการเรียนรู้ความสามารถของตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรศักดิ์ พูนเทศ (2566) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณษา ภูมิดี (2563) ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอว์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง อัตราส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอว์ เรื่อง อัตราส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านชะอำ (ชะอำวิทยาคาร) พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ที่ที่ดีขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี เคยตะคุและชินวัชร นิลเนตร (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพลเมืองดีของชาติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอากวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพลเมืองดีของชาติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน ($\mu = 14.08$, $\sigma = 0.53$) สูงกว่า ก่อนเรียน ($\mu = 6.72$, $\sigma = 0.47$)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้

5.3.1.1 ควรเพิ่มหรือเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย โดยให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนระดับชั้นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบความแตกต่างและเห็นประสิทธิภาพของเครื่องมือ

5.3.1.2 ก่อนทำการวิจัยควรปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาที่ใช้ให้ชัดเจนก่อน

5.3.1.3 เมื่อจบเนื้อหาเรื่องหนึ่งแล้วควรให้ผู้เรียนเปลี่ยนหน้าที่หรือเปลี่ยนกลุ่มหมุนเวียนกันไป เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในห้องเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่าย

5.3.1.4 การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาสาระที่ใกล้ตัวเพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมองเห็นภาพของสถานการณ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างชัดเจน อันเป็นตัวกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดข้อสงสัยหรือเกิดคำถาม และต้องการแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้นำไปสู่การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและที่สำคัญนักเรียนจะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังและตั้งใจ

5.3.1.5 การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ผู้สอนควรเลือกใช้สื่อที่ทันสมัยหลากหลายและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้อยากที่จะเรียนรู้และช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.2.1 จากการศึกษา พบว่าผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการศึกษาต่อไป

5.3.2.2 ครูควรเตรียมความพร้อมในเรื่องของเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ความสนใจและสนุกกับการเรียน

5.3.2.3 ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจากการมีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความเท่าเทียมกับสมาชิกในกลุ่ม

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

5.3.3.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ไปใช้ในการพัฒนา ความสามารถในการคิดระดับสูงด้านอื่น เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

5.3.3.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw)) ไปใช้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมหรือใช้ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์ผังกราฟิก เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ,กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ CURSALAD PRAV.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : CURSALAD PRAV.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์.(2556). **การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน**. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์ 5,3: 7-20.
- ทิตนา แชมมณี และคนอื่น ๆ. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปเมเนจเม้นท์.
- ทิตนา แชมมณีและคณะ. (2545). **การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ ฯ.
- ทิพาวดี เมฆสวรรค์. (2538). **การส่งเสริมประสิทธิภาพในระบบราชการ**. กรุงเทพฯ.
- ธีรศักดิ์ พูนเกษ. (2566). **การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- นนทลี พรธาดาวิทย์. (2561). **การจัดการเรียนรู้แบบ ACTIVE LEARNING**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวลอนงค์ บุญฤทธิ์พงศื . (2556). **ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : จุฑทอง.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2560). **การวิจัยเบื้องต้น**.พิมพ์ ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ:สุริยาสาส์น.
- บุญมา เพ็งศรีสาร. (2561). **คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่**. (ฉบับที่ 2). **วารสาร มจร.นครน่านปริทรรศน์**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. จำกัด.
- ประวิติ เอรารวรรณ์. (2555). **การวิจัยปฏิบัติการ**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้าวิชาการ
- _____ (2543). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุริยาสาส์น.
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์** วิทยานิพนธ์ (คม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประดับศิลป์ ชากำนัน. (2556). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Learning Together : LTประกอบหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ประวิต เอรารวรรณ. 2545. การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ
 ปจิตรา สมหมาย ประภาศ ปานเจียง และนางนภัสส์ มากชูชิต. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบ
 ร่วมมือ

ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ร่วมกับกับผังกราฟที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
 ประวัติศาสตร์ เรื่อง ภูมิภาคโลกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. วารสารมหาวิทยาลัยหาดใหญ่การ
 ประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11; 237-238

เผชิญ กิจระการ. (2544). “การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา E_1/E_2 ”, วัตผล
 การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7(1) : 45-51.

_____. (2554). “การวิเคราะห์สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา”, วัตผลการศึกษามหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม. 7(4) : 50

พัชรีย์ เคยะคุและชินวัชร นิลเนตร. (2566). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อ
 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องพลเมืองดีของชาติ สำหรับนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอจวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 นครราชสีมา เขต 3.วารสารสังคมศาสตร์วิจัย; 14(2) (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566)

พันธ์ ทองชุมนุ. (2544). การสอนวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา. ปัตตานี:

พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2556). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดวิธีและเทคนิค
 การสอน 1. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.แฮสส์ ออฟ เคอร์มีส.

เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลย์ศรี. (2551). การวัดผลและการสร้างแบบสอบ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.

ล้วน สายยศ, และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5.
 กรุงเทพฯ:ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

_____. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์
 วิทยานิพนธ์ (คม.). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

วิทยา ด้านธำรงกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

วิจารณ์ พานิช. (2554). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
 ตลาดพลับลิเคชั่นจำกัด.

- ศิริินภา น้อยสว่าง. (2562). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุพรรณษา ภูมิดี. (2563). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบจิ๊กซอว์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง อัตราส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ศุภสุตา ศรีลำไย. (2560). การศึกษาพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2552). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. ภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2553). วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำและคณะ. (2554). การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพฯ: อี เค บั๊คส์.
- _____. (2547). กลยุทธ์การสอนสังเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- _____. (2550). กลยุทธ์การสอนคิดสังเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 3) . กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สุพล ธรรมร่มดี และคณะ. (2553). โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำลี รักสุทธี. (2553). การจัดทำสื่อนวัตกรรมและแผนประกอบสื่อนวัตกรรม. นนทบุรี :เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- องอาจ นัยพัฒน์. 2548. วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สามลดา
- อชิระ อุดมาน,สิทธิพล อาจอินทร์. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5E. กรุงเทพฯ : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- Allen, R.D., & Valette, R.M. (1972). Model Language Classroom Teaching. New York : Harcourt Brace Jovanovich.
- Boyd,V. (1992). School context. Bridge or barrier to change?. Austin, TX : Southwest Educational Development Laboratory.
- Dale, Edgar. (1969). Andio Visual Method in Teaching. 3" ed. New York : Holt Rinehart and Winston Drydon Press.

- Dale, Edgar and others. (1999). **Techniques of Teaching English Vocabulary**. Rotherham : Field Educational Publication Incorporated.
- Dickerson, Dolorces Powley. (1997, April). A Comparision of the Use of the Active Games Learning Medium with Pasive Games and Traditional Activities as a Means of Reinforcing Recognition of Selected Sight Vocabulary Words with Mid –Year Fist Grade Children with Limited Sight Vocabulary. Dissertation Abstracts International. 36(10), 6456 – A.
- DuFour, R., Eakey, R, & Many, (2006). **Leaming by Doing A Handbook for Professional Learning Communities at Work**. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Eastwood, K, & Louis, K. (1992). Restructuring that lasts : Managing the performance dip. **Journal of School Leadership**, 2(2), 213-224.
- Hatch, E. and Brown, C. (1995). **Vocabulary, Semantics and Language Education**, Cambridge :Cambridge University Press.
- Hord, S. M. (1997). **Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement**. Texas: Southwest Educational Development Laboratory.
- Johns, Christopher. (2000). **Becoming a Reflective Practitioner**. London : Blackwell Science.
- Killian, J., & Todnem, G. (1991). Reftive Judgement: Concepts of Justification and there relationship to age and education. **Journal of Applied Developmental Psychology**, 2(2), 89-116.
- Kemmis, & McTaggart, R. (1988). **The Action research planner**, 3~ ed. Geelong: Deakin University, Australia.
- Knowles, J. Garry; Cole Ardra L. & Presswood Collen S. (1994). **Through Preservice eachers'Eyes**. New York.
- Nation, I.P. (1990). **Teaching and Learning Vocabulary**. New York : Newbury House Publishers.
- Schon, D. (1987). **Educating the rellective practitioner**. San Francisco : Jossey Bass.
- Sergiovanni, T. (1994). **Building Community in Schools**. San Francisco, CA : JosseyBass.
- Stewick, Earl W. (1972). **Language Learning Teaching and Learning English**. London :

Longman Group Limited.

Stoll, L., & Louis, KS. (2007). **Professional learning community**. New York, NY : Open university

Press.

Sullivan, S., & Glanz, I. (200). **Supervision that improve teaching: strategies and techniques**. California: Corwin Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ชื่อและตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายไชยวัฒน์ ปัสสา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประชาสรร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
2. นางสาวอารียา หลวงแพ่ง ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวงประ
ชาสรร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
3. นางพรวิภา ชด้อย ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองฉินเพลฮ่องแขวง
ประชาสรร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

ภาคผนวก ข
แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ภาคเรียนที่ 1 / 2567
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาของเรา	เวลา 3 ชั่วโมง
บทที่ 1 เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย	เวลา 1 ชั่วโมง
วันที่สอน/...../.....	เวลา 14.30-15.30 น
ครูผู้สอน นายณัฐนที พรหมินทร์	

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.2/1บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชาติไทยได้ (K)
- เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชาติไทย (P)
- นักเรียนสามารถนำหลักธรรมและคำสอนของศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A)

3.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

พระพุทธศาสนามีความสำคัญที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชาติไทยในหลายด้าน

4.สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- พระพุทธศาสนาเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

5.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการคิด

-ทักษะการสำรวจค้นหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1.มีวินัย
- 2.ใฝ่เรียนรู้
- 3.มุ่งมั่นในการทำงาน

7.กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิค JIGSAW

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เรียนรู้ศาสนา

ขั้นนำ (10 นาที)

1.ครูให้นักเรียนดูภาพกิจกรรมต่างๆ ของชาวพุทธ แล้วช่วยกันตั้งชื่อภาพที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

2.นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ภาพดังกล่าวแสดงถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาอย่างไร

3.ครูถามคำถามกระตุ้นความคิด แล้วให้นักเรียนร่วมกันตอบ

นักเรียนคิดว่า ประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่นักเรียนสังเกตเห็นตามหมู่บ้านของนักเรียน มีอะไรบ้าง ให้ยกตัวอย่างมาคนละ 1 ประเพณี

(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ขั้นสอน (30 นาที)

1.ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ละครึ่งตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง ค่อนข้างเก่ง ปานกลางค่อนข้างอ่อน และอ่อน

2.ครูอธิบายให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน โดยการปฏิบัติตามกติกาของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

- 1)มีการช่วยเหลือกัน
- 2)ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบในภาระหรือหน้าที่ของตน
- 3)สมาชิกทุกคนมีบทบาทเท่าเทียมกัน
- 4)สมาชิกทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างต่อเนื่อง

3.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง พระพุทธศาสนาก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชาติไทย จากหนังสือ-เรียนและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เว็บไซต์

4.สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาที่ละคนแบบเล่าเรื่องรอบวง

5.สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา และผลัดกันอธิบายคำตอบในใบงานให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มฟังทีละคนตามลำดับแบบเล่าเรื่องรอบวงและร่วมกันปรับปรุงใบงาน

6.ตัวแทนกลุ่มออกมาแนะนำเสนอใบงานที่ 1.1 หน้าชั้นเรียน ครูตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

7.ครูถามคำถามกระตุ้นความคิด แล้วให้นักเรียนร่วมกันตอบ ประชาชนในประเทศไทยส่วนมากจะนับถือศาสนาใดมากที่สุด (ศาสนาพุทธ)

ขั้นสรุป (20 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของชาติไทยแล้วช่วยกันเสนอแนวทางการร่วมมือกันรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทยที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

8. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
8.1 การประเมินก่อนเรียน - แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศาสนาของเรา	- ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 (K)	- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1	- (ประเมินตามสภาพจริง)
8.2 ประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1) ความสำคัญของพระพุทธศาสนา	- ตรวจใบงานที่ 1.1 (K, P)	- ใบงานที่ 1.1	- ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2) การนำเสนอผลงาน	- ประเมินการนำเสนอผลงาน (P, A)	- ผลงานที่นำเสนอ	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3) พฤติกรรมการทำงาน	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

รายการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
รายบุคคล	(P, A)		
4) พฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม (P, A)	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
5) คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่น ในการทำงาน (A)	- แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1สื่อการเรียนรู้

- 1)หนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ป.2
- 2)บัตรภาพ กิจกรรมต่างๆ ของชาวพุทธ
- 3)ใบงานที่ 1.1 เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

9.2แหล่งการเรียนรู้

- ห้องสมุด
- Internet (you tube) เรื่อง วรุณชาดก,วานรินทรชาดก

บัตรภาพ กิจกรรมต่างๆ ของชาวพุทธ

ภาพการฟังพระเทศน์

ภาพการทำบุญตักบาตร

ภาพพิธีเวียนเทียน

ภาพการแห่เทียนพรรษา

ภาพการถวายสังฆทาน

ภาพการบวชพระ

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง ความสำคัญของพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายภาพแสดงความสำคัญของพระพุทธศาสนาที่มีต่อนิสัยและประเพณีของคนไทย

1.

.....

2.

.....

3.

.....

4.

.....

5.

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๑	การแสดงความคิดเห็น			
๒	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
๓	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย			
๔	ความมีน้ำใจ			
๕	การตรงต่อเวลา			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
๑๒ - ๑๕	ดี
๘ - ๑๑	พอใช้
ต่ำกว่า ๘	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น			การยอมรับ ฟังคนอื่น			การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย			ความมีน้ำใจ			การมี ส่วนร่วมใน การ ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งให้ 1 คะแนน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน			
	๘.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่น			
	๘.๓ รู้จักการดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของ ห้องเรียน โรงเรียน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน

10. บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

1. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (K)

.....

.....

.....

2. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (P)

.....

.....

.....

3. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (A)

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายณัฐนันท์ พรหมินทร์)

...../...../.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของหัวหน้าวิชาการ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....หัวหน้าวิชาการ

(นางสาวอารีญา หลวงแพ่ง)

...../...../.....

12. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการ

(นายไชยวัฒน์ ปัสสา)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ภาคเรียนที่ 1 / 2567
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาของเรา	เวลา 3 ชั่วโมง
บทที่ 1 เรื่อง เส้นทางพระพุทธองค์	เวลา 1 ชั่วโมง
วันที่สอน/...../.....	เวลา 14.30-15.30 น
ครูผู้สอน นายณัฐนที พรหมินทร์	

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป.2/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

2.จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)
 - อธิบายพุทธประวัติตั้งแต่การศึกษา การอภิเษกสมรส เทวทูต 4 จนถึงการออกผนวชได้
๒. ทักษะ/กระบวนการ (P)
 - ลำดับเหตุการณ์พุทธประวัติตั้งแต่การศึกษา การอภิเษกสมรส เทวทูต 4 จนถึงการออกผนวชได้
๓. ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)
 - เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีจากพุทธประวัติได้

3.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การศึกษาพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวช ย่อมทำให้ได้ข้อคิดและแบบอย่างที่ดีไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

4.สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

สรุปพุทธประวัติ

-ประสูติ

- เหตุการณ์หลังประสูติ
- การศึกษา
- การอภิเษกสมรส
- เทวทูต 4
- การออกผนวช

5.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการคิด
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 1. มีวินัย
- 2. รักความเป็นไทย
- 3. มีจิตสาธารณะ

7.กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning): รูปแบบแบบเล่าเรื่องรอบวง

ขั้นนำ 10 นาที

- 1. นักเรียนดูวิดีโอทัศน์ เรื่อง พุทธประวัติ ที่มา:

<https://www.youtube.com/watch?v=R1kG0aeHp1Y> สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

- 2. ครูขึ้นคำว่า “เจ้าชายสิทธัตถะ” และถามนักเรียนด้วยประเด็น

ดังนี้

- 1.1 นักเรียนนึกถึงอะไร
- 1.2 นักเรียนนึกถึงเหตุการณ์สำคัญอะไร

(นักเรียนตอบคำถาม การประสูติ / เจ้าชาย / การอภิเษก / การเห็นเทวทูต / การออกผนวช)

2. ครูกล่าวเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า “การศึกษาเรื่องราวของเจ้าชายสิทธัตถะ ทำให้เห็นถึงการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความตั้งใจแน่วแน่ของพระองค์ อันเป็นแบบอย่างที่ดีที่ศาสนิกชนควรศึกษาและนำมาปรับใช้กับชีวิตตนเอง” ขึ้นสอน 30 นาที

1. ครูนำเสนอภาพ 4 ภาพ ได้แก่ ภาพการศึกษาเล่าเรียนสำนักครุวิศวามิตร ภาพการอภิเษกสมรส กับพระนางพิมพา ภาพการทอดพระเนตรเทวทูตทั้ง 4 และภาพการเสด็จออกผนวช จากนั้นครูให้นักเรียนร่วมกันเรียงเหตุการณ์ ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง และครูถามนักเรียน ด้วยประเด็น ดังนี้

- 1.1 ภาพที่ 1 เหตุการณ์เป็นอย่างไร
- 1.2 ภาพที่ 2 เหตุการณ์เป็นอย่างไร

1.3 ภาพที่ 3 เหตุการณ์เป็นอย่างไร

1.4 ภาพที่ 4 เหตุการณ์เป็นอย่างไร

(1. เรียงเหตุการณ์พุทธประวัติภาพที่ 1 การศึกษาเล่าเรียนสำนักครุวิศวามิตร ภาพที่ 2 การอภิเษกสมรสกับพระนางพิมพา ภาพที่ 3 การทอดพระเนตรเทวทูตทั้ง 4 และภาพที่ 4 การเสด็จออกผนวชตามลำดับ)

2.นักเรียนทำใบงาน เรื่อง เส้นทาง พุทธองค์พร้อมชี้แจงกิจกรรม นักเรียนและครูปลายทางจากนั้น ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย ใบงาน

3.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปคุณค่าของการปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีหลังจากศึกษาพุทธประวัติ

ขั้นสรุป 20 นาที

1. ครูสรุปบทเรียนโดยถาม นักเรียนในประเด็น ดังนี้

1.1 เหตุการณ์ใดเป็นจุด เปลี่ยนที่ทำให้เจ้าชายสิทธัตถะ เสด็จออกผนวช (การทอดพระเนตร เทวทูตทั้ง 4)

1.2 เรื่องราวพุทธประวัติ ส่งผลอย่างไรต่อการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียน (นำการประพฤติ ปฏิบัติตนของพระองค์มา เป็นแบบและปรับใช้กับ ตนเอง)

“การศึกษาพุทธประวัติของ พระพุทธเจ้าตั้งแต่การศึกษาจนถึงการออกผนวช ย่อมทำให้ศาสนิกชนรู้และความเข้าใจถึงจุดเริ่มต้นของเส้นทางพระพุทธเจ้าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น” ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปพุทธประวัติและข้อคิดอันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

8. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
๘.๑ ประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ๑) สรุปพุทธประวัติ	- ตรวจใบงานที่ ๑.๒ (K, P, A)	- ใบงานที่ ๑.๒	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
๒) การนำเสนอผลงาน	- ประเมินการนำเสนอผลงาน (P, A)	- ผลงานที่นำเสนอ	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๓) พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม (P, A)	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
๔) คุณลักษณะ	- สังเกตความมีวินัย	- แบบประเมิน	- ระดับคุณภาพ ๒

อันพึงประสงค์	รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่น ในการทำงาน (A)	คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์
---------------	---	----------------------------	-----------

9.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1สื่อการเรียนรู้

- 1) ใบงานที่ 1.2 เรื่อง เส้นทางพุทธองค์
- 2) สื่อ PowerPoint เรื่อง เส้นทางพุทธองค์
- 3) youtube เรื่อง พุทธประวัติ ที่มา:

<https://www.youtube.com/watch?v=R1kG0aeHp1Y> สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

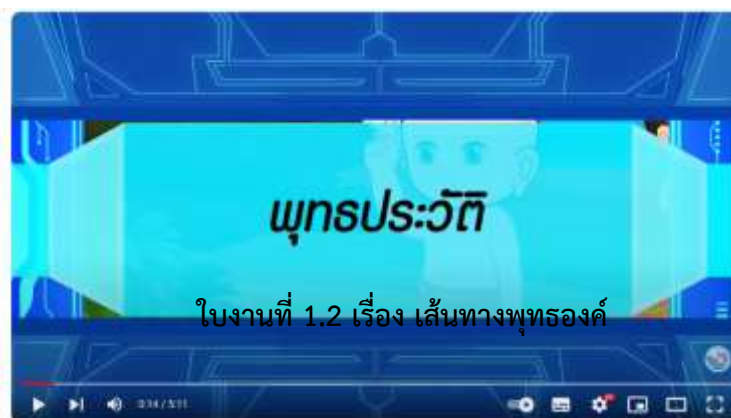
9.2แหล่งการเรียนรู้

ชิ้นงานหรือภาระงาน

- ใบงานที่ 1.2 เรื่อง เส้นทางพุทธองค์

วิดีโอประกอบการสอน

เรื่อง พระพุทธฯ ป ๒ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ พุทธประวัติ

พระพุทธฯ ป ๒ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ พุทธประวัติ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ศาสนาของเรา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เส้นทางพุทธองค์
รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส12101 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนเรียงเหตุการณ์พุทธประวัติ โดยนำตัวเลขไปเติมในดอกไม้ให้ถูกต้อง และเขียนข้อคิดพร้อมตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้จากการศึกษาพุทธประวัติ

๑. อภิเษกสมรสกับพระนางพิมพา

๒. ทอดพระเนตรเห็นเทวทูตทั้ง ๔

๓. ตัดสินพระทัยออกผนวช เมื่อพระชนมายุ ๒๙ พรรษา

๔. ศึกษาเล่าเรียนในสำนักครุวิศวามิตร

๕. บำเพ็ญเพียรเพื่อหาหนทางดับทุกข์

๑. ข้อคิดที่ได้ คือ

.....

.....

.....

๒. ตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น			
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย			
4	ความมีน้ำใจ			
5	การตรงต่อเวลา			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

10. บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

1. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (K)

.....

.....

.....

2. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (P)

.....

.....

.....

3. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (A)

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายณัฐนที พรหมินทร์)

...../...../.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของหัวหน้าวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ.....หัวหน้าวิชาการ

(นางสาวอารียา หลวงแพ่ง)

...../...../.....

12. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการ

(นายไชยวัฒน์ ปัสสา)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ภาคเรียนที่ 1 / 2567
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาของเรา	เวลา 3 ชั่วโมง
บทที่ 1 เรื่อง พุทธสาวก สามเณรราหุล	เวลา 1 ชั่วโมง
วันที่สอน/...../.....	เวลา 14.30-15.30 น
ครูผู้สอน นายณัฐนที พรหมินทร์	

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ป.2/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่ประสูติจนถึงการออกผนวชหรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

2.สาระการเรียนรู้

- พุทธสาวกตัวอย่าง (สามเณรราหุล)

3.สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การศึกษาประวัติพุทธสาวก ย่อมส่งผลให้เกิดความเข้าใจถึงการประพฤติปฏิบัติตนอันเป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งศาสนิกชนสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตตนเอง

4.จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

- อธิบายประวัติพุทธสาวกของสามเณรราหุลได้

2. ทักษะ/กระบวนการ (P)

- นำเสนอแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีของสามเณรราหุลได้

3. ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

- มีความกระตือรือร้น เกิดความสนใจการเรียนรู้ และสามารถนำมาปฏิบัติใน

ชีวิตประจำวันได้

5.สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- 5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 5.2 ความสามารถในการคิด
- 5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มีจิตสาธารณะ

7.กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning): รูปแบบเล่าเรื่องรอบวง
 ขั้นนำ 20 นาที

1. ครูนำเสนอวิดีโอทัศน์ให้นักเรียนดู เรื่อง พระพุทธฯ ป 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุทธสาวก
 สามเณรราหุล
2. ครูนำเสนอภาพนักเรียนที่มุ่งมั่นในการเรียนหนังสือและสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต 1-2
 ภาพ จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถาม ดังนี้
 - 2.1 เด็กในภาพกำลังทำอะไร
 - 1.1.1 นักเรียนตอบคำถาม ตามภาพที่กำหนดให้
 - 2.2 เด็กในภาพมีลักษณะที่เด่นชัดในเรื่องใด
 - 1.1.2 ความขยัน / ความตั้งใจ / ความมุ่งมั่น
2. 2. ครูเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนว่า “การเป็นผู้ตั้งใจศึกษา ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ย่อมส่งผลให้ผู้นั้นประสบ
 ความสำเร็จ
 ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เปรียบเช่นเดียวกับสามเณรราหุล ที่ประพฤติปฏิบัติตนจนได้รับ การยกย่องจาก
 พระพุทธเจ้าว่าเป็นเลิศด้านไฝ่ศึกษา”

ขั้นสอน 30 นาที

1. อธิบายประวัติพุทธสาวกของสามเณรราหุลได้
 - 1.1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ให้ตัวแทนออกมาอธิบายความหมายของคำว่าพุทธสาวก
 ตามความเข้าใจของตนเองจากนั้นครูอธิบายเพิ่มเติมพร้อม นำเสนอข้อความประกอบ
 2. นักเรียนชมภาพพระพุทธเจ้า กับสามเณรราหุล และตั้งประเด็น คำถาม ดังนี้
 - 2.1 บุคคลในภาพคือใคร นักเรียนตอบ พระพุทธเจ้ากับสามเณร
 - 2.2 พระพุทธเจ้ากับสามเณรราหุลมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร
 นักเรียนตอบ พระพุทธเจ้าเป็น พระบิดา สามเณรราหุลเป็น พระราชบุตร

2.3 สาเหตุใดที่ราหุลราชกุมารถึงได้บรรพชาเป็นสามเณร จากนั้นครูอธิบายประวัติพุทธสาวก สามเณรราหุล นักเรียนตอบ การทูลขอราชสมบัติจากพระพุทธเจ้า

3. นักเรียนร่วมกันนำเสนอแบบอย่างการประพฤติปฏิบัติตนของสามเณรราหุล โดยครูถามคำถาม ดังนี้ นักเรียนนำเสนอแบบอย่างการปฏิบัติตน

3.1 การประพฤติปฏิบัติตนของสามเณรราหุลที่เป็นแบบอย่างที่ดีคืออะไร

(ให้ผู้รู้เฝ้าเรียน/อ่อนน้อมถ่อมตน/ว่านอนสอนง่าย)

4. นักเรียนทำใบงาน เรื่องพุทธสาวกสามเณรราหุลพร้อมชี้แจงกิจกรรมนักเรียนและครู ปลายทาง จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงาน

- ทำใบงานที่ 3 เรื่องพุทธสาวกสามเณรราหุล

ขั้นสรุป 10 นาที

1. .ครูสรุปบทเรียนโดยถามนักเรียนในประเด็น ดังนี้

1.1 เพราะเหตุใดราหุลราชกุมารถึงได้รับการบรรพชา

1.1 พระพุทธเจ้าต้องการมอบอริยทรัพย์ที่ประเสริฐและยั่งยืนให้แก่ราหุลราชกุมาร

8. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
8.1ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K) - อธิบายประวัติพุทธสาวกของสามเณรราหุล	ตรวจใบงานที่ 3 เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราหุล	ใบงานที่ 4 เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราหุล	-ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป
2)ด้านทักษะ/ กระบวนการ (P) - นำเสนอแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดีของสามเณรราหุลได้	- 1. การทำกิจกรรม 2. การตอบคำถาม	- แบบสังเกตพฤติกรรม	-ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป
ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A) - เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดีของสามเณรราหุลได้	- - การร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน	- แบบสังเกตพฤติกรรม	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ “ผ่าน”

ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	- ประเมินความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	- แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ “ผ่าน”
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้	- ประเมินการทำงานและการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ “ผ่าน”

9.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1สื่อการเรียนรู้

- 1) ใบงานที่ 3 เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราहुล
- 2) สื่อ PowerPoint เรื่อง เรื่องพุทธสาวกสามเณรราहुล
- 3) youtube เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราहुล

9.2แหล่งการเรียนรู้

ชิ้นงานหรือภาระงาน

- ใบงานที่ 3 เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราहुล
- ใบกิจกรรมตอบปัญหา

วิดีโอประกอบการสอน

เรื่อง พระพุทธฯ ป 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พุกธสาวก สามเณรราหุล

ใบงานที่ 3 เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราหุล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง พุทธสาวกสามเณรราหุล
 รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส121๐1 ภาคเรียนที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับสามเณรราหุลให้ถูกต้อง

๑. สามเณรราหุลเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

.....

© Pichaya

๒. นักเรียนจะนำแบบอย่างที่ดีของสามเณรราหุลไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

ชื่อ ชั้น.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแสดงความคิดเห็น			
2	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
3	การทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย			
4	ความมีน้ำใจ			
5	การตรงต่อเวลา			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล ของผู้รับการ ประเมิน	การแสดง ความ คิดเห็น			การยอมรับ ฟังคนอื่น			การทำงาน ตามที่ได้รับ มอบหมาย			ความมีน้ำใจ			การมี ส่วนร่วมใน การ ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม			
		๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	๓	๒	๑	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้งให้ 1 คะแนน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ต่อ)

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓
ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้าน	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		๓	๒	๑
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย			
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อให้งานสำเร็จ			
๗. รักความเป็นไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย			
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย			
๘. มีจิตสาธารณะ	๘.๑ รู้จักช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูทำงาน			
	๘.๒ อาสาทำงานให้ผู้อื่น			
	๘.๓ รู้จักการดูแล รักษาทรัพย์สินสมบัติและสิ่งแวดล้อมของ ห้องเรียน โรงเรียน			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

10. บันทึกผลหลังสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

1. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (K)

.....

.....

.....

2. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (P)

.....

.....

.....

3. ผลการจัดการเรียนรู้ด้าน (A)

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

แนวทางแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นายณัฐนที พรหมินทร์)

...../...../.....

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของหัวหน้าวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ.....หัวหน้าวิชาการ

(นางสาวอารีญา หลวงแพ่ง)

...../...../.....

12. ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้อำนวยการ

(นายไชยวัฒน์ ปัสสา)

...../...../.....

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบจำนวน 30 ข้อ

แบบทดสอบวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางเพลฮองแขวงประชาสรร
 จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

.....
 คำชี้แจง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่ 1 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ใครเป็นผู้ก่อตั้ง?

- ก. พระพรหม
- ข. พระนารายณ์
- ค. พระพุทธเจ้า
- ง. พระอินทร์

ข้อที่ 2 พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศใด?

- ก. ลาว
- ข. เวียดนาม
- ค. ไทย
- ง. พม่า

ข้อที่ 3 เด็กดีควรทำอย่างไรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา?

- ก. ไปเที่ยว
- ข. ไปวัดทำบุญ
- ค. นอนอยู่บ้าน
- ง. ไปดูหนัง

ข้อที่ 4 สัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา คือข้อใด?

- ก. ธงชาติ
- ข. ธงธรรมจักร
- ค. ธงสหประชาชาติ
- ง. ธงกีฬา

ข้อที่ 5 ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนตามหลักพระพุทธศาสนา?

- ก. ช่วยเหลือผู้อื่น
- ข. พุดโกหก
- ค. ขโมยของ
- ง. ทะเลาะวิวาท

ข้อที่ 6 วันใดเป็นวันสำคัญในพระพุทธศาสนา?

- ก. วันสงกรานต์
- ข. วันลอยกระทง
- ค. วันมาฆบูชา
- ง. วันครู

ข้อที่ 7 ข้อใดคือสิ่งที่เราควรทำเมื่อไปวัด?

- ก. วึ่งเล่น
- ข. นั่งสมาธิ
- ค. พูดเสียงดัง
- ง. ทิ้งขยะ

ข้อที่ 8 พระพุทธรูปเป็นสิ่งที่แทนใคร?

- ก. พระอินทร์
- ข. พระพุทธเจ้า
- ค. พระพินาศ
- ง. พระอิศวร

ข้อที่ 9 เราควรทำอย่างไรกับพระสงฆ์?

- ก. ไม่นับถือ
- ข. พุดจาหยาบคาย
- ค. เคารพนอบน้อม
- ง. ไม่สนใจ

ข้อที่ 10 การเวียนเทียนเป็นกิจกรรมที่ทำในวันใด?

- ก. วันวาเลนไทน์
- ข. วันปีใหม่
- ค. วันวิสาขบูชา
- ง. วันคริสต์มาส

ข้อที่ 11 พระพุทธเจ้าประสูติที่ใด?

- ก. ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน
- ข. เมืองพาราณสี
- ค. สวนลุมพินีวัน
- ง. ป่าหิมพานต์

ข้อที่ 12 พระนามเดิมของพระพุทธเจ้าคืออะไร?

- ก. สิทธัตถะ
- ข. โกณฑัญญะ
- ค. อนรุทธะ
- ง. อุบาลี

ข้อที่ 13 พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ที่สถานที่ใด?

- ก. สวนลุมพินี
- ข. ใต้ต้นโพธิ์ ที่พุทธคยา
- ค. เมืองราชคฤห์
- ง. เมืองกบิลพัสดุ์

ข้อที่ 14 พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนธรรมครั้งแรกแก่ใคร?

- ก. พระโมคคัลลานะ
- ข. พระอานนท์
- ค. ปัญจวัคคีย์
- ง. พระสารีบุตร

ข้อที่ 15 การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าหมายถึงอะไร?

- ก. การเกิดใหม่
- ข. การมีอำนาจ
- ค. การหลุดพ้นจากความทุกข์
- ง. การเดินทางไกล

ข้อที่ 16 เมืองที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมครั้งแรกชื่อว่าอะไร?

- ก. เมืองกบิลพัสดุ์
- ข. เมืองพาราณสี
- ค. เมืองสาวัตถี
- ง. เมืองเวสาลี

ข้อที่ 17 ข้อใดกล่าวถึงเหตุการณ์ก่อนที่พระพุทธเจ้าจะออกบวช?

- ก. ทรงเทศนา
- ข. เสด็จไปพาราณสี
- ค. เสด็จออกผนวช
- ง. ทรงปรินิพพาน

ข้อที่ 18 พระพุทธเจ้าทรงเผยแผ่ธรรมเป็นเวลานานเท่าไร?

- ก. 25 ปี
- ข. 35 ปี
- ค. 45 ปี
- ง. 55 ปี

ข้อที่ 19 พระพุทธเจ้าทรงปรินิพพานที่ใด?

- ก. เมืองราชคฤห์
- ข. เมืองพาราณสี
- ค. เมืองกบิลพัสดุ์
- ง. เมืองกุสินารา

ข้อที่ 20 เหตุใดพระพุทธเจ้าจึงออกผนวช?

- ก. อยากเป็นนักรบ
- ข. อยากมีชื่อเสียง
- ค. ต้องการหาทางพ้นทุกข์
- ง. ถูกสั่งให้บวช

ข้อที่ 21 พุทธสาวกหมายถึงใคร?

- ก. ผู้ที่เป็นนักรบของพระพุทธเจ้า
- ข. ผู้ที่ถวายอาหารแก่พระพุทธเจ้า
- ค. ผู้ที่ฟังธรรมและปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า
- ง. ผู้ที่ต่อต้านพระพุทธเจ้า

ข้อที่ 22 ใครคือสามเณรรูปแรกในพระพุทธศาสนา?

- ก. พระอานนท์
- ข. พระสารีบุตร
- ค. พระโมคคัลลานะ
- ง. สามเณรราหุล

ข้อที่ 23 ราหุลเป็นใครในความสัมพันธ์กับพระพุทธเจ้า?

- ก. หลาน
- ข. ลูกชาย
- ค. น้องชาย
- ง. ลูกศิษย์

ข้อที่ 24 ราहुลได้บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุเท่าไร?

- ก. 5 ปี
- ข. 7 ปี
- ค. 10 ปี
- ง. 15 ปี

ข้อที่ 25 เมื่อบวชแล้ว สามเณรราहुลเป็นอย่างไร?

- ก. ดื้อและไม่เชื่อฟัง
- ข. ขยัน เรียบร้อย เชื่อฟัง
- ค. ชอบหนีเรียน
- ง. ไม่สนใจธรรมะ

ข้อที่ 26 สามเณรราहुลมักได้รับคำสอนจากพระพุทธเจ้าด้านใด?

- ก. ความกล้าหาญ
- ข. ความรอบรู้ทางโลก
- ค. ความซื่อสัตย์ และการพูดความจริง
- ง. การบวชณะศัตถุ

ข้อที่ 27 ข้อใดคือคุณธรรมที่สามเณรราहुลยึดถือ?

- ก. โกหกได้ถ้าจำเป็น
- ข. ทำตามใจตนเอง
- ค. พูดความจริงเสมอ
- ง. ทำเฉพาะสิ่งที่ชอบ

ข้อที่ 28 พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญราहुลในเรื่องใด?

- ก. ความรอบรู้
- ข. ความกล้าหาญ
- ค. ความเคารพและอ่อนน้อม
- ง. ความสามารถในการสวดมนต์

ข้อที่ 29 สามเณรคือใคร?

- ก. เด็กที่เรียนหนังสือ
- ข. ผู้ที่ทำบุญทุกวัน
- ค. เด็กชายที่บวชในพระพุทธศาสนา
- ง. ผู้ที่นั่งสมาธิเก่ง

ข้อที่ 30 พุทธสาวกที่เป็นพระอัครสาวกมีทั้งหมดกี่รูป?

ก. 1 รูป

ข. 2 รูป

ค. 3 รูป

ง. 4 รูป

เฉลยแบบทดสอบวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองฉางพิทยาสรรพ
 จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

1.	ค	11.	ค	21.	ค
2.	ค	12.	ก	22.	ง
3.	ข	13.	ข	23.	ข
4.	ข	14.	ค	24.	ข
5.	ก	15.	ค	25.	ข
6.	ค	16.	ข	26.	ค
7.	ข	17.	ค	27.	ค
8.	ข	18.	ค	28.	ค
9.	ค	19.	ง	29.	ค
10.	ค	20.	ค	30.	ข

ภาคผนวก ง

ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม คะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
5	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
13	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
14	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
15	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ/ ผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม คะแนน	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
19	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
20	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
21	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
22	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
23	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
24	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
29	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
30	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และค่าความเที่ยงแบบโลเวท (Lovett Reliability)

ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(จำนวน 30 ข้อ)

ข้อที่	p	r	สรุปผล		ลักษณะของข้อสอบ	
			ใช้ได้	ใช้ไม่ได้	ความยากง่าย	ค่าจำแนก
1	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
2	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
3	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
4	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
5	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
6	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
7	0.67	0.67	/		ง่ายมาก	จำแนกได้บ้าง
8	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
9	0.67	0.67	/		ง่ายมาก	จำแนกได้บ้าง
10	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
11	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
12	0.50	0.33	/		ค่อนข้างยาก	จำแนกไม่ค่อยได้
13	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
14	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
15	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
16	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
17	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี

18	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
19	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
20	0.67	0.67	/		ง่ายมาก	จำแนกไม่ได้
21	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
22	0.50	0.33	/		ง่ายมาก	จำแนกได้บ้าง
23	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
24	0.50	0.33	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกไม่ค่อยได้
25	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
26	0.50	0.33	/		ปานกลาง	จำแนกได้บ้าง
27	0.67	0.67	/		ง่ายมาก	จำแนกได้บ้าง
28	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
29	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี
30	0.67	0.67	/		ค่อนข้างง่าย	จำแนกได้ดี

สรุปผล จำนวนข้อทั้งหมด 30 ข้อ
 ใช้ได้ 30 ข้อ
 ใช้ไม่ได้ - ข้อ

ประวัติของผู้วิจัย

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ	นายณัฐนที พรหมินทร์
วันเกิด	วันที่ 2 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2536
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 70 หมู่ 15 ตำบลหนองเม็ก อำเภอนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนหนองฉันทเพลอ์องแขงประชาสรร สพป.ขอนแก่น เขต 3
ประวัติการศึกษา	
2554	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแวงน้อยศึกษา
2564	ปริญญาตรีคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต อีสาน